a uncnp ds. 1962-Yug.p

S.I.T.-L.L.O.
18. I. 63
PERIODIQUES

SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

»SLL ... FNRJ« izlazi po potrebi ... hrvatskom, slovenskom ... kom izdanju. — Oglasi po ... ro račun kod Narodne ... a pretplatu i posebna ... 2-22 za oglase 101-13-602-21

Ponedjeljak, 31. prosinca 1962.

BEOGRAD

BROJ 52. GOD. XVIII

Cijena ovom broju je 150.— din. — Pretplata za godinu 1963. iznosi 2.300.— din., a za inozemstvo 2.300.— din. — Redakcija: Jovana Ristića ul. br. 1. Polt. pretinac 366 — Telefoni: centrala 30-331, 30-332, 30-333 i 31-671; Služba pretplate 31-733; Služba prodaje 31-671.

708.

UKAZ

O PROGLAŠENJU SAVEZNOG DRUŠTVENOG PLANA ZA 1963. GODINU

Na osnovu člana 71. tačka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Savezni društveni plan za 1963. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 28. prosinca 1962. i na sjednici Vijeća proizvođača od 29. prosinca 1962.

P. R. br. 43
Beograd, 30. prosinca 1962.

Predsjednik Republike,
Josip Broz Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Petar Stambolić v. r.

SAVEZNI DRUŠTVENI PLAN ZA 1963. GODINU

PRVI DIO

SMJERNICE, CILJEVI I ZADACI

Utvrđujući osnovne smjernice i ciljeve ekonomske politike za 1963. godinu, Savezna narodna skupština polazi od uvjeta za privređivanje stvorenih dosadašnjim razvojem, a posebno i od ekonomsko-političkih pretpostavki, stvorenih razvojem u protekloj godini.

Dosadašnji razvoj materijalnih i društvenih snaga naše privrede stvorio je realnu osnovicu za daljnji porast i jačanje proizvodnih snaga u svim oblastima privrede, za porast društvene proizvodnje i nacionalnog dohotka, a samim tim i za daljnji porast životnog standarda stanovništva i napredak na svim poljima društvenog života.

Takav razvoj je u zavisnosti i u najužoj vezi sa stalnim procesom usavršavanja i upotpunjavanja privrednog sistema, kao i sa jačanjem materijalne osnovice i sredstava organa samoupravljanja u privrednim organizacijama, komunama i društvenim službama. U tom procesu razvija se sve veća stvaralačka inicijativa neposrednih proizvođača, i njihovo sve jače učešće u određivanju i realizaciji privredne politike; na toj osnovi razvija se i njihov neposredni interes za racionalnost i efikasnost u upravljanju i raspolaganju društvenim sredstvima, kao i zainteresiranost za rezultate privređivanja u privrednoj organizaciji, komuni i cjelokupnoj društvenoj zajednici.

Istovremeno stalno rastu proizvodni fondovi privrede, raste zaposlenost i podiže se produktivnost rada, čime se stvaraju materijalni uvjeti za daljnji razvoj proizvodnje u svim oblastima.

Aktiviranje svih ovih materijalnih i subjektivnih činilaca omogućuje daljnji porast proizvodnje, razvijanje i učvršćivanje sistema društvenog samoupravljanja i socijalističkih društvenih odnosa, u cjelini, kao i daljnje jačanje ekonomskog položaja naše zemlje u međunarodnim ekonomskim odnosima.

Rad i zaključci Izvršnog komiteta i IV plenuma Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije omogućili su da se jasnije sagledaju aktuelni problemi privrednog razvoja, utvrde osnovne smjernice privredne politike za idući period i pokrene široka društveno-politička, privredna i organizaciona aktivnost u privrednoj oblasti.

Polazeći od linije i stavova Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije razvila se u cijeloj zemlji društvena i politička aktivnost organizacija Saveza komunista, Socijalističkog saveza i Saveza sindikata, aktivnost privrednih komora, udruženja i zajednica, organa općina, kotara, narodnih republika i saveznih organa, što je osiguralo da se već u 1962. godini utvrde i provedu mnoge konkretne mjere koje su dovele do otklanjanja raznih nedostataka i slabosti i do ponovnog jačanja privredne aktivnosti.

Došlo je do mobilizacije radnih kolektiva u privrednim i drugim organizacijama i njihovog sve većeg zalaganja u radu, do njihovog jasnijeg sagledavanja vlastitih i općih teškoća i problema, što je dovelo do očitovanja značajnih pozitivnih tendencija u razvoju privrede.

Poslije izvjesnog usporavanja stope privrednog rasta tokom 1961. i početkom 1962. godine, u toku drugog polugodišta 1962. godine došlo je do proširenja i oživljavanja privredne aktivnosti, do ubrzanja stope rasta u proizvodnji, do jače investicione aktivnosti, dok se, kao osobito povoljna tendencija, javlja osjetni porast izvoza.

Treba osobito podvući jaču orijentaciju proizvođača u pogledu prilagođavanja proizvodnje potrebama domaćeg tržišta i izvoza, i pored nedostataka i slabosti u privređivanju kojih ima još uvijek u mnogim privrednim organizacijama; sve više dolazi do izražaja zainteresiranost privrednih organizacija za ekonomiziranje povjerenim sredstvima, odgovornije pristupanje odlukama o investiranju, kao i zainteresiranost da se proizvodno-organizacionim mjerama, specijalizacijom, kooperacijom i udruživanjem ostvaruje racionalnija proizvodnja sa gledišta troškova i produktivnosti. U raspodjeli čistog prihoda privrednih organizacija, i pored slabosti i grešaka u provođenju određene politike i mjera, organi samoupravljanja su u toku protekle godine uspostavljali racionalnije i skladnije odnose, uklanjali nedostatke u politici raspodjele osobnih dohodaka i uspostavljali pravilniju

politiku u pogledu stvaranja fondova prema potrebama razvoja.

U toku protekle godine nastavljen je i pojačan, u duhu smjernica utvrđenih od strane rukovodećih političkih i državnih tijela, rad na proučavanju pojedinih problema privrednog razvoja i daljnjeg usavršavanja privrednog sistema, osobito u pogledu potpunijeg usklađivanja sistema planiranja sa društveno-ekonomskim odnosima i potrebama razvoja privrede, u pogledu uspostavljanja usklađenijih odnosa u raspodjeli nacionalnog dohotka prema potrebama društvenog i privrednog razvoja, u pogledu takvog rasporeda sredstava koji bi doveo do jačanja fondova samoupravnih organa i većeg angažiranja narodnih republika i drugih političko-teritorijalnih organa u privrednom razvoju. Pripremani su putovi i rješenja za utvrđivanje jasnijih smjernica za privrednu politiku koja bi vodila većoj integraciji u okviru čitave jugoslavenske privrede, za mjere u pravcu ubrzanja razvoja poljoprivrede, za usklađivanje robnih i kupovnih fondova i stabilnije odnose na tržištu, za daljnje povećavanje ekonomske razmjene sa inozemstvom, za poboljšanje sistema investiranja i kreditnog sistema, itd. Taj pripremni rad, iako se razvija u uvjetima u kojima se ne možemo u nekim osnovnim postavkama oslanjati na postojeći petogodišnji plan, a još nije usvojen program dugoročnijeg privrednog razvoja, omogućio je, ipak, da se već s ovim planom ili u toku 1963. godine poduzmu koraci ka postepenom rješavanju pojedinih problema na tim sektorima, u onim okvirima koje omogućava materijalna osnovica naše privrede, kao i proučena i pripremljena trajnija rješenja o usavršavanju i daljnjem razvoju našeg privrednog sistema.

Imajući u vidu da ove osnovne pretpostavke i uvjeti omogućuju aktivnu mobilizaciju svih materijalnih i društvenih snaga za daljnji razvoj proizvodnje i usavršavanje društvenih odnosa i privrednog sistema; uzimajući u obzir razmatranja problema i zadataka društvenog plana za 1963. godinu od strane najviših organa Savezne privredne komore, Saveza sindikata Jugoslavije, Konferencije gradova Jugoslavije u zajednici s organima Saveznog izvršnog vijeća, kao i suradnju na pripremi saveznog društvenog plana između organa Saveznog izvršnog vijeća i organa narodnih republika, i oslanjajući se na analize Saveznog zavoda za privredno planiranje i drugih stručnih organa i ustanova, — Savezna narodna skupština utvrđuje slijedeće osnovne smjernice, ciljeve i zadatke za ekonomsku politiku u 1963. godini:

Glava I

PROIZVODNJA

1. Analize vršene u pripremi plana pokazuju da je moguće i potrebno ostvariti stopu rasta društvenog proizvoda od oko 10%. Realnost ovog zadatka zasnovana je, s jedne strane, na postojećim kapacitetima, na porastu snabdjevenosti domaćim i uvoznim reprodukcionim materijalima, a sa druge strane na globalnoj usklađenosti robnih i kupovnih fondova na domaćem tržištu i daljnjem snažnom porastu izvoza industrijskih proizvoda. Da bi se takva proizvodnja ostvarila, računa se i s pravilnom orijentacijom proizvođača prema zahtjevima tržišta.

Postojanje nedovoljno iskorištenih kapaciteta u industriji, građevinarstvu i sl. ukazuje na to da bi mogao biti postignut i veći porast proizvodnje nego što je predviđeno ukoliko bi se ostvarila jača orijentacija proizvođača na izvoz (osobito na sektoru opreme), potpomognuta elastičnijim režimom i većom raspoloživošću sredstava u vanjskoj trgovini, i pod pretpostavkom da se i dalje održi usklađeni odnos između robnih i kupovnih fondova. To bi omogućilo povoljnije kretanje privrede, jačanje tražnje na nekim sektorima, a time i još povoljnije odnose u proporcijama proizvodnje i potrošnje.

Mjerama tekuće privredne politike, kao i rješavanjem odgovarajućih pitanja u sistemu privređivanja treba nastojati da se iskoriste što bolje postojeće mogućnosti za ostvarivanje predviđene stope rasta i za eventualno daljnje povećanje takve proizvodnje koja bi imala osiguran plasman u prvom redu u izvozu, a zatim i na domaćem tržištu.

Da bi se u privredi ostvarili što bolji ekonomski rezultati, neophodno je osigurati veću stabilnost u uvjetima privređivanja i raditi na daljnjem usavršavanju privrednog sistema u pravcu stimuliranja privrede na racionalnije privređivanje, na što potpunije iskorištavanje društvenih sredstava za proizvodnju, kao i na podizanje produktivnosti rada i snižavanje proizvodnih troškova. U istu svrhu treba pomagati i poticati razvoj svih onih dosada uočenih pozitivnih tendencija na liniji jačanja i organizacionog učvršćivanja užih radnih jedinica u poduzećima, i što dosljednijeg razrađivanja socijalističke raspodjele prema radu u radnim kolektivima.

2. Imajući u vidu postojeće proizvodne kapacitete kao i one nove koji će se pustiti u pogon tokom iduće godine, a oslanjajući se na bilančno usklađene odnose u snabdjevenosti reprodukcionim materijalom i strukturi proizvodnje i potrošnje, moguće je ostvariti u 1963. godini stopu porasta industrijske proizvodnje od oko 10% u odnosu na procijenjeno ostvarenje u 1962. godini. U tom okviru porast proizvodnje energetskih grana iznosio bi u 1963. godini oko 8%, proizvodnje osnovnih metala oko 8%, proizvodnje opreme i trajnih potrošnih dobara oko 10%, kemijske industrije oko 15%, industrijske prerade poljoprivrednih proizvoda oko 13%, industrijske prerade drveta oko 13%, industrije građevinskog materijala oko 10%, a industrije tekstila, kože i gume oko 10%.

U ostvarivanju takvog zadatka, osobito značenje dobivaju slijedeći faktori:

— postojeći proizvodni kapaciteti i drugi materijalni faktori proizvodnje omogućavaju ne samo predviđeni rast, već i uspostavljanje skladnijih odnosa u strukturi proizvodnje između sredstava rada, predmeta rada i predmeta potrošnje, a samim tim i povoljnije uvjete za realizaciju;

— jedan od osnovnih faktora koji omogućuje brži porast industrijske proizvodnje je oslonac na bržu stopu porasta izvoza industrijskih proizvoda, i daljnje nastavljanje i podržavanje onih pozitivnih tendencija i orijentacije koje su u tom pogledu došle do izražaja osobito u protekloj godini. Pri općoj stopi rasta industrijske proizvodnje od 10%, porast izvoza industrijskih proizvoda treba da iznosi oko 16%;

— predviđeni opseg i struktura industrijske proizvodnje omogućuju njenu globalnu usklađenost sa opsegom i strukturom kupovnih fondova koji će se pojaviti na tržištu, pa prema tome i usklađene odnose u proizvodnji i realizaciji. Međutim, neophodno je da i dalje dođu do izražaja zainteresiranost i inicijativa proizvođačkih organizacija za usklađivanje detaljnije strukture proizvodnje s potrebama tržišta, i da samostalni planovi i programi proizvođačkih organizacija budu sastavljani na osnovu potpunijeg ispitivanja tržišta i konzultiranja u okviru njihovih udruženja i komora; takav postupak je od osobite važnosti na sektoru opreme i drugih investicionih dobara, gdje se, na osnovu dosadašnjih iskustava, pokazuje kao neophodno da se struktura proizvodnje podrobnije uskladi s investicionim programima, i radi toga provede pravodobno sklapanje ugovora između proizvo-

dača i investitora, davanje narudžbi i avansa i sl. Investiciona politika treba najneposrednije utjecati na usklađivanje proizvodnje sa potrebama unutrašnjeg tržišta i vanjskotrgovinske razmjene.

3. Poslije usporenog razvoja poljoprivredne proizvodnje u tri protekle godine, ocjenjuje se da je moguće u 1963. godini, pri prosječnim vremenskim uvjetima, ostvariti porast fizičkog opsega poljoprivredne proizvodnje od oko 10% do 11% pri čemu postoje uvjeti da se proizvodnja društvenih gospodarstava poveća za preko 20%, dok bi se proizvodnja individualnih proizvođača u kooperaciji sa socijalističkim privrednim organizacijama i izvan kooperacije mogla povećati za oko 8%. Za uspješno podmirenje potreba prehrane stanovništva, a i za izvršenje zadataka u vezi sa platnom bilancom, nužno je navedeno povećanje proizvodnje ostvariti tako da, uz ostalo, porast ratarske proizvodnje iznosi oko 15% i stočarske proizvodnje oko 10%. Pri tome se računa s ostvarenjem proizvodnje pšenice od oko 4,2 milijuna tona, kukuruza od oko 6,0 milijuna tona, šećerne repe oko 3,0 milijuna tona i mesa oko 650.000 tona. Osim toga, potrebno je koncentracijom napora na određena socijalistička gospodarstva i na uža područja ostvariti veću proizvodnju živadi, jaja, svinjskog mesa i osobito povrća, s obzirom na značaj povećane proizvodnje i ravnomjernijeg snabdijevanja ovim proizvodima za standard prehrane stanovništva i održavanje troškova života na predviđenom nivou. Očuvanje stočnog fonda i osiguravanje uvjeta za povećanu proizvodnju stočnih proizvoda, osobito mesa i mlijeka, predstavlja jedan od osnovnih zadataka u poljoprivredi u 1963. godini.

Takav značajni cilj u pogledu poljoprivredne proizvodnje moguće je postaviti ako se ima u vidu slijedeće:

Mjerama koje su provedene u toku 1961. i 1962. godine radi popravljanja ekonomskog položaja poljoprivrede, odnosno stvaranja boljih uvjeta privređivanja u toj oblasti privrede, omogućena je jača zainteresiranost i orijentacija poljoprivrednih organizacija, kao i individualnih proizvođača koji stupaju u kooperaciju sa zadrugama, gospodarstvima i drugim organizacijama, za efikasnije korištenje raspoloživih sredstava za proizvodnju i uvođenje suvremene tehnologije u svrhu povećanja proizvodnje.

Pri ocjenjivanju mogućeg rasta proizvodnje društvenih gospodarstava posebno je uzeto u obzir: da su izvršenim povećanjem u toku 1961. i 1962. godine otkupne cijene (uključivo premije) poljoprivrednih proizvoda postale stimulativnije nego što su bile prijašnjih godina, da će ugovaranje isporuka po stalnim cijenama, čemu se prišlo u proizvodnji ekonomske 1962/63. godine, orijentirati mnoge organizacije da povećaju proizvodnju povrća, da će sjetvene površine društvenih gospodarstava u 1962/63. godini biti povećane, da će nove površine voćnjaka i vinograda prispjeti na rod i da će doći do šire primjene suvremene tehnologije i, s obzirom na njihovu veću rentabilnost, također do veće upotrebe umjetnih gnojiva i drugih suvremenih sredstava za proizvodnju.

Do povećanja proizvodnje kod društvenih gospodarstava treba da dovede potpunije korištenje već uloženih sredstava, putem odlučnije orijentacije na modernizaciju proizvodnje pojedinih roba, usavršavanje organizacije rada, razvijanje stimulativnije raspodjele, jačanje uloge ekonomskih jedinica, snižen je troškova po jedinici proizvoda i povećanje produktivnosti rada.

Jedna od najvećih rezervi za moguće povećanje proizvodnje i za postizanje povoljnijeg financijskog rezultata u postojećim kapacitetima društvenih gospodarstava i zadruga leži kako u otklanjanju grešaka u proizvodnoj orijentaciji, tako i u poboljšanju organizacije rada u samim kolektivima, otklanjanju mnogih slabosti u rukovođenju i poslovanju. S tim u vezi potrebno je povesti odlučniju borbu za osiguranje takvih stručnih kadrova u organizacijama koji su u stanju da izvrše postavljene zadatke.

I pri ocjenjivanju mogućeg rasta proizvodnje na privatnom sektoru osobito je uzeto u obzir: da su izvršenim povećanjem u toku 1962. godine prodajne cijene poljoprivrednih proizvoda postale mnogo stimulativnije nego što su bile prijašnjih godina; da se već u jesenjoj sjetvi ponovo javilo veće interesiranje za obradu u kooperaciji sa zadrugama i posebno za obradu uz veću primjenu suvremenih sredstava za proizvodnju.

Osim toga, ovim planom osigurava se slijedeće:

— sredstava za investicije iz društvenih investicionih fondova političko-teritorijalnih jedinica, investicionih fondova federacije i bankarskih sredstava, kao i vlastita sredstva privrednih organizacija, omogućuju da se nastavi započeti proces intenzivnijeg ulaganja u poljoprivredu, a time povećanje površina društvenog sektora, porast opremljenosti poljoprivrednih organizacija i šira materijalna osnovica za unapređenje kooperacije socijalističkih privrednih organizacija s individualnim proizvođačem;

— materijalnim i financijskim bilancama osigurana su sredstva za pokrivanje potreba poljoprivrede u reprodukcionom materijalu i opremi za takav akcioni program na unapređenju i povećanju poljoprivredne proizvodnje koji je i širi nego što to predviđaju bilance ovog plana.

Na taj način omogućeno je da dođe do izražaja korisna inicijativa svih faktora u poljoprivredi za ostvarivanje onih smjernica za razvoj poljoprivrede koje su utvrđene odlukama društveno-političkih i državnih organa.

Poboljšani ekonomski uvjeti za proizvodnju u poljoprivredi omogućuju ujedno da se jače očituje uloga samoupravnih organa, da se poboljšaju uvjeti poslovanja, da se dosljednije provodi princip nagrađivanja prema radu, i da se izgradi takav mehanizam raspodjele u poljoprivrednim organizacijama koji će osigurati trajnije osnove za racionalno poslovanje. Tekućim mjerama privredne politike svih organa, kao i usavršavanjem onih odredaba privrednog sistema koje reguliraju uvjete privređivanja u poljoprivredi, treba pomagati razvoj ovih pozitivnih tendencija.

4. U oblasti šumarstva, proizvodnja drveta u društvenom sektoru treba da poraste za oko 3% prema procijenjenom izvršenju u 1962. godini, što realno odražava kako mogućnosti za racionalno organizirane sječe, tako i mogućnosti plasmana rezane građe, celuloznog i drugih kategorija drveta. Uporedo s ovim planom proizvodnje, opseg šumsko-kulturnih radova u 1963. godini također će imati izvjesni blaži porast.

5. Prema predviđenom opsegu i strukturi investicija, bruto proizvod građevinarstva društvenog sektora treba da poraste za oko 4% u idućoj godini.

S obzirom na izmjene u sistemu financiranja investicija predviđene ovim planom, potrebno je pravodobnim odlukama nosilaca investicionih sredstava osigurati kontinuitet radova građevinskih organizacija i sklapanje ugovora za izvođenje objekata, kako bi građevinska operativa mogla pravodobno izvršiti pripreme i što racionalniju organizaciju rada. Za privredne i druge objekte, osobito one dugoročne izgradnje, ugovorima treba osigurati kontinuiranu izgradnju uz što preciznije obaveze u pogledu cijena i rokova izgradnje.

Imajući u vidu postojanje slobodnih kapaciteta projektantskih i građevinskih izvođačkih privrednih

organizacija, investitori treba građevinske radove u 1963. godini da ustupaju najopremljenijim i specijaliziranim privrednim organizacijama građevinarstva. S druge strane, privredne organizacije građevinarstva treba da prilagode svoje kapacitete planiranom opsegu i strukturi građevinskih investicija u 1963. godini. S obzirom na rastuće potrebe za održavanjem zgrada i odgovarajućim uslužnim djelatnostima, potrebno je da se jedan dio slobodnih kapaciteta, osobito kod manjih građevinskih organizacija, usmjeri na ove vrste radova.

U stambenoj izgradnji treba brže i smjelije uvoditi sistem proizvodnje stanova za tržište, čime bi se znatno ubrzao proces primjene novih i racionalnijih materijala, elemenata i konstrukcija, novih metoda i sistema građenja i specijalizacije i kooperacije poduzeća, i time pridonijelo ubrzanju, racionalizaciji i pojeftinjavanju stambene izgradnje, kao i većoj mobilizaciji raspoloživih sredstava za tu svrhu. Građevinskim poduzećima treba osigurati kredite za takvu proizvodnju stanova iz stambenih fondova i drugih raspoloživih sredstava.

Krupnija i dobro opremljena građevinska poduzeća, koja imaju odgovarajuće kapacitete, treba da se u 1963. godini orijentiraju na veći opseg izvođenja građevinskih radova u inozemstvu.

6. Daljnji porast industrijske i poljoprivredne proizvodnje, kao i unutrašnje i međunarodne robne razmjene, i porast osobne potrošnje u 1963. godini, uvjetuju porast ukupnog fizičkog opsega saobraćajnih usluga za oko 5%, pri čemu robnog saobraćaja za oko 6%, putničkog za oko 3% i poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja za oko 4%. Porast opsega usluga treba očekivati u svim granama saobraćaja.

Radi izvršenja tog opsega saobraćaja, poboljšanja kvaliteta usluga i efikasnijeg zadovoljenja potražnje saobraćajnih usluga, neophodno je usmjeriti napore i raspoloživa sredstva na proširenje i bolje iskorišćenje kapaciteta, putem daljnje rekonstrukcije i modernizacije, nabavke voznih, plovnih, pretovarnih i poštansko-telegrafsko-telefonskih sredstava. Raspoložive fondove saobraćajnih privrednih organizacija, sredstva koja za razvoj saobraćaja osiguravaju političko-teritorijalne jedinice, kao i sredstva federacije predviđena ovim planom, treba usmjeriti prvenstveno na modernizaciju i neposredno povećanje kapaciteta saobraćaja u 1963. godini, kao i na osiguranje nužnog kontinuiteta u dugoročnoj investicionoj izgradnji saobraćaja, sa orijentacijom na efikasno korištenje tih sredstava i dovršenje onih objekata i dionica koji se mogu najbrže aktivirati. Bližom suradnjom saobraćajnih poduzeća — međusobnom i s korisnicima usluga — treba osigurati ravnomjerniji raspored prijevoza i korištenja raspoloživih kapaciteta u toku godine.

7. Predviđeni razvoj proizvodnje i postavljeni zadaci na području potrošnje nalažu da se aktivnost trgovine u 1963. godini usmjeri na povećanje robnog prometa i na efikasnije snabdijevanje potrošača. Razvoj prometa u trgovini treba da se odvija u skladu sa ciljevima koji su postavljeni u pogledu daljnje konsolidacije tržišta i stabilizacije cijena. Također treba nastojati da se ostvari potpunija suradnja između proizvodnih i trgovinskih organizacija, da se normalizira pritjecanje robe iz proizvodnje u trgovinsku mrežu, i na taj način otklone nedostaci koji su se u toku protekle godine javljali u pogledu formiranja zaliha u proizvodnji i trgovini. Normaliziranje cirkulacije robnih fondova treba da bude potpomognuto i odgovarajućom kreditnom politikom banaka.

Osobita nastojanja treba da budu usmjerena na unapređenje snabdijevanja stanovništva prehrambenim proizvodima pod povoljnim uvjetima, jer to predstavlja neophodni uvjet za poboljšanje životnog standarda i održavanje troškova života na predviđenom nivou. Mjere koje se već poduzimaju u pogledu uže suradnje proizvođačkih i trgovinskih organizacija na ovom području treba i u idućoj godini dalje razviti, kroz oblike trajnije dugoročne suradnje, kao i kroz stabilnije odnose cijena.

S obzirom na predviđena kretanja u proizvodnji i potrošnji, očekuje se porast robnog prometa trgovine na malo za 12%, dok bi prosječni nivo razlike u cijenama koju ostvaruje trgovina ostao uglavnom nepromijenjen.

Povećani promet zahtijeva daljnje napore i ulaganja radi modernizacije i proširivanja trgovinske mreže, stvaranja krupnijih i suvremenije organiziranih i opremljenih trgovinskih organizacija i poboljšavanja kvaliteta usluga u trgovini. Radi toga općine i narodne republike treba da razmotre stanje fondova privrednih organizacija unutrašnje trgovine i kreditnom politikom i drugim mjerama omoguće im odgovarajuća ulaganja.

Inozemni turistički promet, za čiji razvoj u našoj zemlji postoje vrlo povoljne mogućnosti i za koji se stvaraju potrebni preduvjeti, trebalo bi u 1963. godini dalje razvijati. Treba nastojati, u prvom redu, na ubrzanom završavanju prema programu izgradnje turističkih objekata čije je izvođenje u toku, a zatim, sredstvima koja će u tu svrhu biti izdvojena, nastaviti izgradnju i proširenje takvih kapaciteta koji bi omogućili ne samo povećani smještaj, nego i potpunije zadovoljavanje raznovrsnih potreba turističkog prometa. Osim sredstava privrednih organizacija i političko-teritorijalnih jedinica, za tu svrhu koristit će se i posebna sredstva federacije određena u saveznom budžetu. Imajući u vidu takav razvoj uvjeta za inozemni turizam, očekuje se da bi u idućoj godini inozemni turistički promet mogao porasti za oko 15% u odnosu na prethodnu godinu, čime bi se ujedno ostvarilo značajno povećanje priliva stranih sredstava plaćanja iz tog izvora.

Isto tako, za razvoj domaćeg turizma u 1963. godini treba sredstvima privrednih i društvenih organizacija i političko-teritorijalnih jedinica i dalje proširivati kapacitete namijenjene smještaju i odmoru radnih ljudi, djece i omladine, uključujući u to i posebno osposobljene kapacitete privatnih domaćinstava u turističkim mjestima. Podesnim mjerama treba dalje pomagati sva nastojanja za povećanje pravilnog korištenja dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora radnih ljudi. U takvim uvjetima mogao bi se opseg domaćeg turizma u 1963. godini povećati.

S obzirom na predviđeni porast realne osobne potrošnje i porast domaćeg i inozemnog turističkog prometa postoje uvjeti da se opseg prometa ugostiteljstva poveća za oko 10% prema prometu ostvarenom u prethodnoj godini.

8. Na cijelom sektoru usluga postoji oštar nesklad između brzo rastućih potreba i sporijeg rasta odgovarajućih kapaciteta. Kako su dosadašnji napori u pogledu razvoja ovih kapaciteta očigledno bili nedovoljni, potrebno je odgovarajućim mjerama osigurati povoljnije uvjete za razvoj socijalističkog sektora uslužnog zanatstva i drugih uslužnih djelatnosti, a i donošenjem odgovarajućih zakona i propisa regulirati na stalnijim osnovama položaj i uvjete za poslovanje samostalnih zanatlija.

Glava II

ZAPOSLENOST

U dosadašnjem razvoju privrede i u politici zapošljavanja došla je do izražaja izvanredno brza prom-

jena socijalno-ekonomske strukture stanovništva i transfer nedovoljno iskorištene radne snage iz poljoprivrede u industriju i druge nepoljoprivredne djelatnosti.

Tendencije koje su se u pogledu politike zapošljavanja očitovale izrazito tokom 1962. godine pokazuju da privredne organizacije, težeći boljem korištenju raspoloživih kapaciteta uopće, nastoje da boljim rasporedom i eliminiranjem neproduktivnih radnih mjesta pretežno iskoriste suviške u već postojećoj radnoj snazi, a da se u manjoj mjeri nego prije orijentiraju na novo zapošljavanje.

Ocjenjujući da će uvjeti privređivanja u privrednim organizacijama i dalje poticati na racionalnije poslovanje i ekonomičniju upotrebu raspoloživih sredstava, moguće je u 1963. godini ostvariti predviđeno povećanje proizvodnje uz porast zaposlenosti od oko 3%, što približno odgovara tempu porasta zaposlenosti u protekloj godini. Postoji, međutim, mogućnost da bi se predviđena proizvodnja mogla ostvariti i s manjim povećanjem broja zaposlenih od onoga koji se predviđa proporcijama ovog plana, pa bi takav razvoj pružio mogućnost za daljnje povećanje realnih osobnih dohodaka zaposlenih.

Imajući u vidu da u strukturi priliva radne snage znatan udio ima jedan dio poljoprivrednog stanovništva koji teži da zaposlenjem i izvan poljoprivrede ostvari dopunske izvore prihoda, a vodeći računa o porastu broja aktivnog stanovništva u gradovima i o omladini koja pristiže iz škola, privredne i druge organizacije kao i nadležni organi treba da provedu plansku politiku zapošljavanja pojedinih kategorija stanovništva, prema potrebama proizvodnje i bržeg povećanja produktivnosti rada. Pri tome bi u odnosu na zapošljavanje, pri jednakim uvjetima u pogledu stručnosti, prvenstvo trebalo davati onim radnicima koji nemaju drugih izvora prihoda za život. Također bi u politici zapošljavanja trebalo voditi računa o mogućnostima za rješavanje problema koji nastaju prilivom nove radne snage u gradove.

Pravilnija politika zapošljavanja i rasporeda radne snage prema potrebama privrede bit će omogućena u idućoj godini i daljnjim porastom proizvodnje, korištenjem rezervi u postojećim kapacitetima putem uvođenja većeg broja smjena, rekonstrukcijama i proširenjima u nizu grana, kao i razvojem proizvodnih kapaciteta.

S obzirom da potrebe privrede iziskuju zapošljavanje prvenstveno onih radnika koji su se osposobili i postali stručni za pojedine poslove, posebno značenje i važnost treba da dobiju planski pripremljene i provođene mjere za stručno osposobljavanje radnika.

Na uspješno provođenje politike zapošljavanja u idućoj godini od najvećeg utjecaja bit će politika komunalnih zajednica, suradnja i koordinacija rada zavoda za zapošljavanje i pojedinih političko-teritorijalnih zajednica, kao i angažiranje i pomoć sindikalnih i drugih društveno-političkih organizacija.

Glava III

PRODUKTIVNOST RADA

Predviđeno kretanje proizvodnje i zaposlenosti pretpostavlja da produktivnost rada u privredi poraste za oko 5,5%, a u industriji za oko 6%.

Stalni porast produktivnosti rada, a posebno i predviđeni porast u 1963. godini, omogućen je širenjem primjene suvremenih tehničkih i tehnoloških dostignuća, kao i općim stimulativnim djelovanjem privrednog sistema.

Organizacija proizvodnje zasnovana na naučnim principima i usavršavanje organizacije rada, modernizacija kapaciteta i uvođenje novih tehnoloških postupaka postali su na današnjem nivou proizvodnje neophodni uvjet za njen uspješniji i brži razvoj, za potpunije zadovoljavanje potreba tržišta i za uspješnu konkurenciju na stranom tržištu. Zbog toga u investicionoj politici privrednih organizacija, društvenih investicionih fondova i banaka prvenstvo treba dati ulaganjima za modernizaciju i rekonstrukciju postrojenja, kao i za uvođenje suvremene tehnologije i organizacije u proizvodnji, što treba pridonijeti i stvaranju uvjeta za porast produktivnosti rada.

Primjena suvremene tehnike i tehnologije u proizvodnji u svrhu povećanja produktivnosti rada treba da bude omogućena i proširenjem naučnoistraživačkog rada i neposrednom primjenom postignutih rezultata u proizvodnji.

Radi toga neophodno je da se što prije razviju i prošire veze i suradnja zainteresiranih privrednih organizacija i naučnoistraživačkih organizacija, koje su se znatno razvile posljednjih godina, pri čemu je osobito nužno povećati učešće privrednih organizacija u financiranju naučnoistraživačkog rada. Potrebno je da se ostvaruje nužna koordinacija u radu, kao i koncentracija naučnoistraživačkih kadrova na što široj osnovi, u svrhu rješavanja osnovnih problema u istraživačkom radu i unapređivanju proizvodnje.

Isto tako razvoj naučnoistraživačkih organizacija i službi u pojedinim većim privrednim organizacijama ili proizvodnim grupacijama, koji se počeo širiti u posljednjim godinama, treba i dalje poticati i pomagati stvaranjem potrebnih uvjeta, angažiranjem fondova privrednih organizacija i društvenih investicionih fondova, kao i sredstvima iz fondova za unapređivanje naučnoistraživačkog rada.

Povećanje produktivnosti rada treba osobito da bude stimulirano daljnjim usavršavanjem mehanizma raspodjele. U raspodjeli između radnih kolektiva i društvene zajednice, treba razmotriti i eliminirati one elemente koji otežavaju da stimulativni učinak sistema dođe do punog izražaja.

Također treba izgrađivati i mehanizam unutrašnje raspodjele u poduzećima na stimulativnim osnovama i na primjeni principa raspodjele osobnih dohodaka prema radu. U tom pravcu treba usmjeriti aktivnost i pomoć svih društvenih organa, vodeći pri tome osobito računa da se otklone oni nedostaci koji su se u primjeni društvenih mjerila javljali u 1962. godini.

Glava IV

VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA I PLATNA BILANCA

1. Razvoj ekonomskih odnosa i porast robne razmjene sa inozemstvom u 1962. godini, kao i pozitivne tendencije koje su se u tom razvoju očitovale, ukazuju da je na osnovu predviđenog porasta proizvodnje moguće daljnje unapređivanje ovih odnosa u 1963. godini. Bilančni odnosi pokazuju da u 1963. godini treba računati sa povećanjem izvoza roba i usluga za oko 13%. Poslije već ostvarenog osjetnog povećanja izvoza u 1962. godini, predviđeno povećanje izvoza u idućoj godini predstavlja ozbiljan zadatak, za čije ostvarenje nadležni organi treba da provedu koordinirane mjere privredne politike, i to kako u oblasti same proizvodnje i izvoza, tako i u investicionoj politici, kreditno-monetarnoj politici, politici cijena i saobraćajnih tarifa i deviznom i vanjskotrgovinskom režimu.

Povećanje izvoza roba i usluga i u idućoj godini zasniva se na osjetnom porastu izvoza industrijskih

proizvoda i na povećanju prihoda od turizma, tranzita i drugih nerobnih prihoda.

U uvjetima zaoštrene konkurencije na stranim tržištima, a osobito na tržištima pojedinih integracionih grupacija, potrebno je da privredne organizacije, u svrhu povećanja izvoza, poduzmu mjere u pravcu daljnjeg sniženja troškova proizvodnje, poboljšanja kvaliteta i proširenja asortimana proizvoda namijenjenih izvozu, kao i poštovanja svojih obaveza prema stranim kupcima u pogledu uvjeta, zahtjeva i običaja na tržištima pojedinih zemalja.

2. Kretanje uvoza robe u 1962. godini također je očitovalo određene pozitivne tendencije, koje treba da budu poticane i u 1963. godini, da bi se nivo i struktura uvoza održavali u predviđenim granicama i što više uskladili sa potrebama privrede i njenim mogućnostima. Ocjenjuje se da se sa porastom ukupnog uvoza robe i usluga od oko 7% u 1963. godini mogu zadovoljiti potrebe uvoza sirovina i drugih bitnih reprodukcionih materijala za predviđeni program proizvodnje, da se može osigurati povećani uvoz robe za osobnu potrošnju, uvoz opreme potrebne za ostvarivanje predviđenog programa investicija, uvoz hrane koja treba da služi kao dopuna domaćoj proizvodnji, kao i potreban nivo nerobnih plaćanja.

3. Predviđena razmjena sa inozemstvom u cjelini treba da dovede do poboljšanja situacije u platnoj bilanci, do smanjenja deficita i izvjesnog povećanja deviznih rezervi.

4. Predviđeno povećanje robne razmjene na svim područjima zasniva se na postojećim trgovinskim aranžmanima, sa brojnim zemljama sa kojima Jugoslavija održava ekonomske odnose, kao i dugoročnim trgovinskim ugovorima i sporazumima o ekonomskoj suradnji i kooperaciji u proizvodnji, kojima se otvaraju mogućnosti za stalno povećavanje robne razmjene i proširivanje ekonomske suradnje na onim principima na kojima je zasnovana politika Jugoslavije u međunarodnim odnosima u tom pogledu.

Sporazumi o ekonomskoj suradnji, trgovinski i kreditni aranžmani koje je Jugoslavija sklopila sa nizom zemalja u razvoju, kao i već zaključeni fiksni ugovori, osiguravaju i u 1963. godini osjetni porast robne razmjene i drugih oblika ekonomske suradnje s ovim zemljama; također je u porastu i korištenje kredita koji se ovim zemljama odobravaju prilikom izvoza naših proizvoda.

5. Predviđeni nivo i struktura vanjskotrgovinske razmjene i planirani odnosi u platnoj bilanci osigurat će se koordiniranim mjerama ekonomske politike koje su utvrđene ovim planom i drugim propisima.

Glava V

RASPOLOŽIVA SREDSTVA I RASPODJELA

1. Predviđena proizvodnja omogućuje da raspoloživa sredstva iz domaće društvene privrede porastu u idućoj godini za oko 10,8%. Međutim, neto priliv inozemnih sredstava u 1963. godini bit će osjetno manji, zbog razmjerno manjeg angažiranja novih zajmova, i zbog povećanog iznosa otplate prijašnjih dugova. Zbog toga se ukupno raspoloživa društvena sredstva za potrošnju formiraju na nivou koji je nominalno za oko 6,5% veći nego u protekloj godini. Kako se računa da bi reprodukciona potrošnja, u skladu s predviđenom proizvodnjom porasla za oko 10,5%, to bi se raspoloživa sredstva za finalnu potrošnju povećala za 6,6%.

2. Politika raspodjele raspoloživih sredstava, koja se zasniva na djelovanju privrednog sistema, treba da omogući stvaranje uvjeta za daljnji porast proizvodnje i dohotka i za poboljšavanje životnog standarda radnih ljudi. Odnosi u raspodjeli treba da dovedu u sklad porast pojedinih oblika potrošnje sa realnim mogućnostima privrede i potrebama privrednog i društvenog razvoja. Takva politika raspodjele ujedno je usmjerena na održavanje usklađenosti između robnih i kupovnih fondova po opsegu i globalnoj strukturi, a ostvarivanje ove politike treba da omogući uspostavljanje usklađenijih odnosa na tržištu, čime se ujedno stvaraju i pretpostavke za politiku stabilizacije cijena u idućoj godini.

U nastojanju da se što potpunije osiguraju potrebe u porastu životnog standarda trudbenika i omogući što dosljednija politika raspodjele osobnih dohodaka prema porastu proizvodnje i produktivnosti rada, proporcijama ovog plana i odgovarajućim djelovanjem privredog sistema i mjera privredne politike osigurava se nominalni porast ukupnog fonda osobne potrošnje u društvenom sektoru za oko 11%.

Investicije u osnovne fondove imaju nominalno približno isti nivo kao u 1962. godini, ali se računa da će porast fizičkog opsega investicija, u odnosu na efektivno izvršena ulaganja u 1962. godini, u stvari iznositi oko 5%.

Ulaganja u daljnje povećanje obrtnih fondova privrede i povećanje materijalnih rezervi predviđaju se približno na nivou protekle godine.

Za materijalne rashode opće potrošnje predviđen je ukupni porast od oko 3%, pri čemu bi porast odgovarajućih rashoda za društveni standard iznosio oko 4%, dok bi materijalni rashodi državnih organa trebalo da porastu za oko 2,5%.

U politici raspodjele računa se sa izdvajanjem sredstava za privredne, materijalne i devizne rezerve, prema posebnim smjernicama i odredbama ovog plana. Iz sredstava federacije utvrđenih ovim planom izdvojit će se za povećanje materijalnih rezervi, kao i za privredne rezerve iznos od 68 milijardi dinara. Osim toga, u okviru raspoloživih mogućnosti, povećat će se u 1963. godini i devizne rezerve.

Mjerama tekuće privredne politike, a posebno i mjerama kreditne politike, treba nastojati da se odnosi u raspodjeli ostvaruju u skladu s navedenim smjernicama i kretanjem proizvodnje i raspoloživih sredstava.

Glava VI

OSOBNA POTROŠNJA I DRUŠTVENI STANDARD

1. U skladu s predviđenim porastom proizvodnje i produktivnosti rada, u 1963. godini postoje uvjeti za povećanje realne osobne potrošnje i društvenog standarda. Pri porastu ukupno raspoloživih sredstava od oko 6,6%, predviđeno je povećanje ukupnih nominalnih osobnih dohodaka od oko 11%, što približno odgovara predviđenoj stopi rasta društvenog proizvoda. Takvi opći odnosi u formiranju sredstava za osobne dohotke ostvarit će se u privrednim organizacijama i na području pojedinih političkoteritorijalnih jedinica, u skladu s konkretnim uvjetima u pogledu porasta proizvodnje i produktivnosti rada.

Predviđeni ukupni porast osobnih dohodaka treba da osigura povećanje prosječnih osobnih dohodaka svih zaposlenih kao i osobne dohotke novozaposlenih. U tom okviru, računa se s nominalnim povećanjem prosječnih osobnih dohodaka u društvenom sektoru privrede od oko 7%. Mada će se u idućoj godini provesti politika stabilizacije postojećeg nivoa cijena u cijeloj privredi, a posebno stabilizacije općeg nivoa cijena na području osobne potrošnje, ipak se ima u vidu da će, kao što na to ukazuju robno-novčane bilance, neke dugoročnije tendencije u kretanju cijena

doći do izražaja i u idućoj godini. Zbog toga bi se mogao očekivati izvjesni blaži porast troškova života, u prvom redu zbog povećanja cijena usluga, kao i zbog povećanja cijena koje bi na tržištu moglo nastupiti kod nekih grupa poljoprivrednih proizvoda. Ako se sve to uzme u obzir realni porast prosječnih osobnih dohodaka po zaposlenom iznosio bi u idućoj godini oko 4,5%.

S obzirom da je u proteklim godinama porast realne osobne potrošnje bio usporavan uglavnom zbog porasta cijena nekih poljoprivrednih proizvoda, to bi sve mjere privredne politike, a osobito mjere komuna i većih gradova trebale biti usmjerene na osiguravanje povoljnijih uvjeta u snabdijevanju prehrambenim proizvodima, na potpunije i ravnomjernije snabdijevanje tržišta i na stabilizaciju cijena. Ukoliko bi pak kretanje troškova života značajnije utjecalo na predviđeni standard prehrane stanovništva, nadležni organi u toku godine razmotrit će i poduzeti i dalje mjere radi osiguranja predviđenog realnog povećanja potrošnje i standarda u skladu s kretanjem proizvodnje i ostvarivanjem ostalih planskih zadataka.

2. Održavanje predviđenih proporcija u porastu realne osobne potrošnje direktno zavisi od ostvarenja predviđene proizvodnje i produktivnosti rada. Ovakc predviđeno povećanje realnih osobnih dohodaka predstavlja minimalni zadatak koji treba ostvariti. Ukoliko se privredna kretanja budu povoljno razvijala, treba stvarati uvjete da se osigura i veći porast realnih osobnih dohodaka, u skladu s porastom produktivnosti i proizvodnje.

3. Nominalno i realno povećanje prosječnih osobnih dohodaka u neprivrednim djelatnostima predviđeno je u istim razmjerima kao i odgovarajuće povećanje u proizvodnim djelatnostima.

Porast ukupnog fonda mirovina, invalidnina i dječjeg dodatka iznosit će u 1963. godini oko 13% nominalno.

4. Polazeći od očekivanih povoljnih uvjeta za povećanje proizvodnje u poljoprivredi i zanatstvu, predviđa se da će u 1963. godini doći do povećanja realne osobne potrošnje individualnih poljoprivrednika i zanatlija.

5. Na osnovu postojećeg sistema formiranja fondova i sredstava za izgradnju objekata društvenog standarda, a imajući u vidu i prije navedene preporuke o uspostavljanju povoljnijih uvjeta u strukturi neprivrednih investicija, u idućoj godini treba povećati opseg stambeno-komunalne izgradnje.

Sredstva fondova namijenjenih razvoju školstva, prosvjete i zdravstvene službe omogućit će daljnji razvoj i proširenje mreže odgovarajućih ustanova, kao i povoljnije materijalne uvjete za njihov rad. Odgovarajući okviri raspoloživih sredstava za te svrhe bit će utvrđeni proporcijama društvenih planova narodnih republika i komuna, u skladu s mogućnostima što ih pružaju sredstva i fondovi kojima oni raspolažu, a prema specifičnim potrebama na dotičnom teritoriju.

Glava VII

INVESTICIJE

1. U toku 1963. godine moguće je osigurati povećanje fizičkog opsega ulaganja u osnovna sredstva za oko 5% u odnosu na prošlu godinu. Takav porast ulaganja odgovara ekonomskim mogućnostima naše privrede u idućoj godini i mjestu koje investiciona potrošnja treba da zauzme u politici raspodjele ukupno raspoloživih sredstava, s obzirom na ciljeve i politiku u pogledu razvoja i drugih oblika potrošnje. U takvim razmjerima, sredstva za investicije omogućila bi ostvarivanje i kontinuitet osnovnih ciljeva investicione politike, a ujedno bi pružila i dovoljnu kupovnu sposobnost, koja bi mogla, globalno posmatrano, da podrži predviđenu proizvodnju investicionih dobara namijenjenih unutrašnjoj potrošnji.

2. Osnovna struktura investicija u pogledu raspodjele sredstava na pojedine privredne oblasti, kao i u pogledu odnosa između privrednih i neprivrednih investicija, neće pretrpjeti osjetnije promjene u 1963. godini u odnosu na 1962. godinu. Međutim, s obzirom na postojeći široki front izgradnje, kvalitativni ciljevi investicione politike zahtijevaju da se jasno definiraju prioriteti u pogledu osnovnih smjerova i namjena ulaganja i to na svim nivoima nosilaca odluka o investiranju. Zbog toga osiguranje određenog opsega i strukture investicija, kao i odgovarajuće njihovo usmjeravanje, predstavljaju jedan od osnovnih zadataka ekonomske politike svih organa za 1963. godinu.

3. Neophodno je da se u idućoj godini osigura prioritet onim ulaganjima koja treba da osiguraju završavanje započetih objekata, i to u prvom redu onih koji se mogu brzo aktivirati i stupiti u proizvodnju 1963. godine, da pojačaju izvozne mogućnosti ili su od osobitog značenja za privredni razvoj zemlje, u duhu utvrđenih smjernica za investicionu politiku.

U strukturi investicija treba također osigurati da se dugoročna ulaganja koja nemaju neposredni efekat na proizvodnju svedu na nužni opseg, kako bi se osiguralo što više sredstava za gornje prioritetne namjene.

U cjelokupnoj strukturi ulaganja iz sredstava samih privrednih organizacija, sredstava društvenih investicionih fondova kao i iz bankarskih sredstava treba osigurati prioritet onim investicijama koje povećavaju naše izvozne mogućnosti ili osiguravaju modernizaciju i racionalniju proizvodnju u kapacitetima čija je proizvodnja orijentirana na izvoz. U tu svrhu koristit će se i odgovarajuća sredstva federacije utvrđena ovim planom. Revalorizacijom osnovnih sredstava koja će se provesti osigurat će se povećani udio amortizacije koja će pritjecati u fondove privrednih organizacija. To ujedno otvara mogućnosti za širu investicionu djelatnost usmjerenu na modernizaciju zastarjelih postrojenja i procesa proizvodnje, kao i za ona ulaganja koja će osigurati specijalizaciju i kooperaciju proizvodnje prema programima za integraciju koje stvaraju privredne organizacije.

U okviru neprivrednih investicija treba i dalje nastojati da se raspoloživa sredstva za neprivredne investicije više koriste za stambenu izgradnju, a da se ograničavaju ulaganja u administrativne, poslovne i druge slične objekte. Društveni planovi narodnih republika i komuna trebalo bi, vodeći računa o specifičnim uvjetima svog područja, da predvide konkretne mjere radi postizanja povoljnije strukture u okviru neprivrednih investicija. Podesnim mjerama kreditne politike treba nastojati na stvaranju povoljnijih uvjeta za financiranje stambene izgradnje.

4. U pogledu samog sistema investiranja, moguće je u idućoj godini provesti izmjene koje bi u osnovi odrazile težnju za decentralizacijom investicione inicijative i odlučivanja, i svele okvire i ulogu centraliziranih investicionih sredstava na one intervencije koje bi bile u duhu općih smjernica za privrednu politiku i privredni sistem, a koje su do sada razmotrene i utvrđene od strane društveno-političkih i državnih organa. Posebnim odredbama ovog plana utvrđeni su okviri i zadaci za investicione fondove federacije, kao

i uloga ostalih nosilaca društvenih sredstava za investicije.

U idućem periodu treba da dođe također do daljnje decentralizacije investicione inicijative i odlučivanja, kao i do jačeg učešća ulaganja iz sredstava privrednih organizacija i političko-teritorijalnih jedinica kako u ukupne investicije tako i u investicije poljoprivredi.

Imajući u vidu mijenjanje uloge pojedinih organa u investicionoj politici, pokazuje se kao neophodno da se i ovim planom a i naknadnim odlukama pobliže odrede smjernice investicione politike, i da se razradi sistem usmjeravanja investicija, imajući u vidu stanje i stupanj iskorištenosti postojećih proizvodnih kapaciteta i program investicija koji je u toku.

Glava VIII

RAZVOJ NEDOVOLJNO RAZVIJENIH PODRUČJA

U provođenju utvrđene politike privrednog razvoja nedovoljno razvijenih područja, u 1963. godini nastavljaju se ulaganja iz sredstava federacije po svim osnovama financiranja po kojima je ono do sada vršeno. Pri približno istom nominalnom nivou investiranja u osnovna sredstva i pri smanjenim okvirima Općeg investicionog fonda, ulaganja iz sredstava federacije na nedovoljno razvijenim područjima porasla bi u idućoj godini za oko 13%. Pri tome se smanjuje opseg ulaganja po osnovu zajamčenih investicija i posebnih kredita odobrenih do kraja 1960. godine, s obzirom da se programi započeti iz ovih sredstava nalaze već pred završetkom, dok se povećavaju ulaganja čiji će i formalni nosilac, nakon donošenja odgovarajućih zakona, biti Fond za razvoj nedovoljno razvijenih područja, kao i započete investicije Općeg investicionog fonda na ovom području.

S obzirom na izmijenjene uvjete poslovanja Općeg investicionog fonda, u sredstvima federacije namijenjenim nedovoljno razvijenim područjima osigurana su i sredstva za povećano učešće investitora, odnosno nosilaca investicionih obaveza.

U politici investicija iz ovih sredstava prioritet treba dati završavanju i puštanju u pogon objekata čija je izgradnja započeta u prethodnm godinama. Namjena i struktura novih investicija iz sredstava Fonda treba da bude usklađena s općim smjernicama za politiku investicija prema potrebama razvoja privrede. Pri tome treba davati prednost investicijama koje neposredno pridonose povećanju proizvodnje i produktivnosti rada, kao i povećanju izvoznih mogućnosti jugoslavenske privrede.

Kod objekata na nedovoljno razvijenom području koji su pušteni u pogon ili čija se izgradnja završava u 1963. godini, privredne organizacije i političko-teritorijalne jedinice treba da nastoje da se što potpunije ostvare efekti u pogledu proizvodnje, rentabiliteta ulaganja i drugih rezultata predviđenih u programima izgradnje, i da se u tu svrhu rješavaju problemi koji se javljaju zbog nedostatka kadrova, tehničke dokumentacije i sl. Privrednim organizacijama i političko-teritorijalnim jedinicama na nedovoljno razvijenim područjima nadležni organi treba da pruže organiziranu tehničku pomoć.

Glava IX

BUDŽETSKI FONDOVI I OPĆA POTROŠNJA

1. U oblasti budžetske potrošnje predviđa se porast ukupnih materijalnih rashoda za oko 3%, dok bi ukupni porast osobnih rashoda, računajući i povećanje prosječnih osobnih dohodaka kao i nužno manje povećanje broja zaposlenih, iznosio oko 8%. Prema tome, ukupno povećanje osobnih i materijalnih rashoda u budžetskoj potrošnji treba da se kreće u okvirima od oko 4%, tj. sa usporenijom tendencijom porasta u odnosu na prijašnje godine.

2. Proporcijama ovog plana utvrđeno je smanjenje nekih vrsta rashoda federacije, radi postizanja ušteda u budžetskoj potrošnji.

Predviđeno je da se, u svrhu racionalnije potrošnje i smanjenja centralizacije sredstava, izvjesni regresi i neki drugi rashodi ne financiraju više iz saveznog budžeta ili da se djelomično prenesu na narodne republike.

3. Društveni planovi narodnih republika, kotara i komuna treba da se u pogledu budžetske potrošnje, rukovode istim smjernicama.

4. U svim dosadašnjim razmatranjima konstatirano je da su rashodi socijalnog osiguranja i po svom opsegu i po tendencijama rasta premašili objektivne mogućnosti naše privrede. Također je nepovoljno što u zadnjim godinama rashodi stalno premašuju utvrđene okvire, te na taj način postaju jedan od izvora nekontroliranog deficitnog financiranja. Zbog toga treba nastojati da cio sistem mjera u oblasti zdravstvenog osiguranja, osiguravajući kvalitativno zadovoljavanje potreba osiguranika, bude što dosljednije usmjeren na racionalno korištenje sredstava, štednju i eliminiranje suvišnih rashoda. Toga radi bilo bi neophodno da dođu do jačeg izražaja odgovarajuće mjere i aktivnost samoupravnih organa socijalnog osiguranja, komuna i narodnih republika, a također treba ubrzati rad na donošenju odgovarajućih propisa, u svrhu daljnjeg usavršavanja sistema i racionalnijeg trošenja sredstava u oblasti socijalnog osiguranja.

DRUGI DIO

Glava X

UVJETI PRIVREĐIVANJA

1. Načela privrednog sistema i postojeći zakoni pružaju privrednim organizacijama i drugim nosiocima privredne aktivnosti uvjete za povećavanje proizvodnje, produktivnosti i izvoza kao i za izvršavanje ostalih ciljeva i zadataka utvrđenih ovim planom, osiguravajući mjesto i ulogu proizvođača i drugih radnih ljudi u upravljanju i raspodjeli.

2. U svrhu daljnjeg usavršavanja privrednog sistema i stvaranja ujednačenih općih uvjeta privređivanja pojedinih grupacija privrednih organizacija, osobito u vezi s postojećim odnosima u nivou cijena, pojedini instrumenti i mjere, metodi planiranja i provođenja privredne politike koji u pojedinim svojim elementima ili u cjelini nisu usklađeni s osnovnim načelima privrednog sistema i otežavaju izvršenje ciljeva i zadataka ovog plana i daljnje razvijanje socijalističkih društvenih odnosa u upravljanju i raspodjeli, mijenjaju se ovim planom i posebnim propisima ili će se pojedini od njih razmotriti, usaglasiti ili promijeniti.

Posebna obaveza Saveznog izvršnog vijeća i republičkih izvršnih vijeća i njihovih organa jest da osiguraju stalno praćenje učinka pojedinih instrumenata i mjera i da predlažu odnosno u svom djelokrugu donose izmjene tih instrumenata i mjera radi ostvarenja što povoljnijih općih uvjeta za privređivanje.

Za financiranje razvoja nedovoljno razvijenih područja donijet će se posebni zakon.

3. U svrhu daljnjeg usavršavanja privrednog sistema i stvaranja povoljnijih i ujednačenijih uvjeta

za privređivanje, ovim planom odnosno posebnim propisima:

— nastavit će se sa mjerama usmjerenim na stabilizaciju tržišta i cijena;

— usavršavat će se načela i primjena općih kriterija za raspodjelu čistog prihoda, u svrhu dosljednije primjene načela raspodjele prema radu, u svim privrednim i drugim organizacijama;

— provest će se revalorizacija osnovnih sredstava privrednih organizacija i potrebne promjene u režimu amortizacije;

— izvršit će se izmjene u sistemu i metodama financiranja investicija u privredi neophodne za povećanje njihove efikasnosti;

— osigurat će se uvjeti za veću poslovnost banaka u kreditiranju privrede;

— poboljšat će se način raspodjele stranih sredstava plaćanja i u još većoj mjeri usaglasit će se s potrebama privrede;

— osigurat će se ekonomskim mjerama i potrebnim promjenama u propisima veći poticaj za udruživanje i druge oblike integracije;

— nastavit će se s otklanjanjem pojava nelikvidnosti privrednih organizacija i drugih korisnika društvenih sredstava (budžeta i fondova političko-teritorijalnih jedinica);

— produžit će se saniranje onih privrednih organizacija koje imaju mogućnosti da rentabilno posluju, odnosno pristupit će se likvidaciji privrednih organizacija koje ne ispunjavaju te uvjete;

— zadržat će se, u pravilu, olakšice što su ih imale privredne organizacije u raspodjeli ukupnog prihoda, a koje su vrijedile u 1962. godini;

— poduzet će se i druge mjere predviđene ovim planom i propisima radi stvaranja povoljnijih i ujednačenijih uvjeta za privređivanje i usavršavanje privrednog sistema.

Savezno izvršno vijeće ispitat će djelovanje doprinosa na izvanredni prihod i rudničkog doprinosa u raspodjeli dohotka privrednih organizacija i predložit će odgovarajuće instrumente za zahvaćanje dijela ekstra-dohotka, kako bi se otklonili uočeni negativni utjecaji tih doprinosa na produktivnost rada.

U privrednim granama, odnosno u grupacijama privrednih organizacija, u kojima je uslijed društvenih intervencija na području cijena i drugih sličnih utjecaja na opće uvjete privređivanja došlo do neravnomjernih uvjeta u formiranju dohotka i fondova privrednih organizacija, poduzet će se mjere, da se putem odgovarajućih izmjena pojedinih instrumenata privređivanja otklone ovi negativni utjecaji suglasno osnovnim načelima privrednog sistema.

4. Stabilnost tržišta u cjelini i na pojedinim njegovim sektorima predstavlja jedan od bitnih preduvjeta za ostvarivanje ciljeva i zadataka utvrđenih ovim planom i za provođenje tekuće ekonomske politike.

Planirani opseg i struktura proizvodnje robe i usluga i kupovnih fondova omogućavaju uravnoteženu ponudu i tražnju na unutrašnjem tržištu, uz istovremeno stvaranje povoljnih uvjeta za izvoz, što osigurava privrednim organizacijama sigurnost i stabilnost poslovnih odnosa na tržištu.

Društvenim materijalnim rezervama i drugim mjerama osigurat će se potreban utjecaj radi što stabilnijih kretanja na tržištu. Mjere koje će poduzimati Savezno izvršno vijeće i organi narodnih republika i općina bit će usmjerene u pravcu sprečavanja povišenja troškova života, da bi se osigurao porast realnih primanja radnika utvrđen ovim planom.

Narodne republike i općine poduzet će pravodobne mjere da se putem predugovaranja poljoprivrednih proizvoda, intervencijama iz postojećih i novih fondova rizika i sličnim mjerama, utječe na ravnomjerniji snabdijevanje tržišta poljoprivrednim proizvodima, da bi se i ovim putem otklonilo negativno djelovanje povećanja cijena ovih proizvoda na troškove života.

Produžit će se vršenje društvene kontrole cijena i tarifa, da bi se spriječili pokušaji njihovog neopravdanog povećanja.

Savezno izvršno vijeće preko svojih organa pratit će i analizirati kretanja cijena na tržištu i njihov utjecaj na proizvodnju, unutrašnju potrošnju i vanjskotrgovinsku razmjenu. Izvjesni dispariteti cijena, koji će biti ispravljani radi izjednačavanja uvjeta poslovanja ili uslijed promjena instrumenata raspodjele suglasno načelima privrednog sistema, vršit će se u oblasti reprodukcije, održavajući pri tom nivo cijena finalnih proizvoda.

Privredne organizacije u svojim planovima i u tekućim kalkulacijama dužne su voditi računa o trajnoj potrebi stabilnosti tržišta i cijena.

Razmotrit će se dosadašnji sistem poreza na promet proizvoda i njegov učinak i utjecaj na raspodjelu ukupnog prihoda i dohotka privrednih organizacija.

5. Privredne organizacije treba da pojačaju napore za usavršavanje odnosa u raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka. Radi toga treba u pravilnicima privrednih organizacija usavršavati osnove i mjerila raspodjele u pravcu što dosljednije raspodjele prema radu i poticanja na što brže povećanje produktivnosti rada.

Radi toga treba nastojati da se primjenjuju oblici koji predstavljaju što neposrednije učešće radnika u upravljanju, razvijajući radne (ekonomske) jedinice i druge oblike neposrednog uključivanja radnika u te procese.

Predstavnička tijela političko-teritorijalnih jedinica i drugi društveni organi i organizacije usavršavat će metode društvenog utjecaja i pružanja pomoći radnim kolektivima radi što pravilnije raspodjele čistog prihoda i osobnih dohodaka radnika.

6. Revalorizacija osnovnih sredstava sa pravnom valjanošću od 1. siječnja 1963. provodi se kod svih privrednih organizacija, izuzev privrednih organizacija u elektroprivredi.

Savezno izvršno vijeće razmotrit će položaj određenih djelatnosti i grupacija privrednih organizacija koje izuzetno, u okviru postojećeg nivoa cijena, ne mogu u 1963. godini u potpunosti vršiti otpis na osnovu revalorizirane vrijednosti osnovnih sredstava, i predložit će propise kojima će se ovim organizacijama omogućiti postepeno povećavanje amortizacije.

Revalorizacijom vrijednosti osnovnih sredstava stvaraju se uvjeti za osiguravanje većih sredstava amortizacije privrednih organizacija i u znatnoj mjeri se poboljšava položaj privrednih organizacija koje su poslovale sa nedovoljnim sredstvima amortizacije uslijed niže osnovice za amortizaciju osnovnih sredstava.

Na taj način omogućit će se brža zamjena osnovnih sredstava, osobito kod onih privrednih organizacija koje posluju s opremom koja nije na zadovoljavajućem tehničkom nivou.

Savezno izvršno vijeće posebno će razmotriti učinak revalorizacije na opseg sredstava društvenih investicionih fondova republika i općina i predložit će mjere radi očuvanja planiranog odnosa u rasporedu sredstava između fondova federacije i fondova ostalih političko-teritorijalnih jedinica

Omogućit će se brži prijelaz na funkcionalnu amortizaciju i pristupit će se pripremama za uvođenje ubrzane amortizacije u privrednim organizacijama kod kojih se modernizacijom i tehničkim usavršavanjima treba da postignu još značajniji rezultati u proizvodnji i izvozu.

Savezno izvršno vijeće i republička izvršna vijeća i njihovi organi posebno će pratiti i proučavati rezultate prelaska sa obračunavanja ukupnog prihoda i dohotka po osnovu fakturirane vrijednosti na obračunavanje po naplaćenoj realizaciji, predlagat će i poduzimati odgovarajuće mjere da bi se pravodobno otklonile uočene slabosti koje bi u prelaznom periodu mogle dovesti do financijskih teškoća privrednih organizacija i političko-teritorijalnih jedinica, a koje bi negativno utjecale na opseg proizvodnje i povećanje izvoza.

7. Sredstva Općeg investicionog fonda za investicije u privredi upotrijebit će se za učešće federacije u financiranju investicija kojima se osiguravaju osnovni pravci privrednog razvoja.

Iz sredstava Općeg investicionog fonda financirat će se investicije za namjene utvrđene ovim planom, a ostale investicije u privredi financirat će se iz društvenih investicionih fondova narodnih republika i općina i iz poslovnih fondova privrednih organizacija i sredstava banaka koja se za tu svrhu mogu koristiti.

Sredstva Općeg investicionog fonda namijenjena za investicije u privredi davat će se putem specijaliziranih banaka i zajedno sa bankarskim sredstvima i povećanim učešćem sredstava političko-teritorijalnih jedinica i privrednih organizacija, upotrijebit će se za što efikasnija ulaganja suglasno smjernicama ovog plana.

Banke narodnih republika i investitori preuzet će u smislu posebnog zakona, dio obaveza Općeg investicionog fonda, za one investicije koje se neće u 1963. godini kreditirati iz Općeg investicionog fonda, a kod kojih je nastavak izgradnje značajan za daljnji privredni razvoj suglasno smjernicama ovog plana i planova tih političko-teritorijalnih jedinica.

Takva promjena u sistemu investiranja dalje pojačava ulogu privrednih organizacija i poslovnih banaka u donošenju i provođenju investicionih odluka, pri čemu se one u mnogo jačoj mjeri javljaju i postaju nosioci zadataka i odgovornosti u cjelokupnoj investicionoj politici. Time se ujedno znatno pojačava uloga i funkcija narodnih republika, kao i općina u privrednom razvoju, a osobito u osiguravanju uvjeta za ostvarivanje predviđene investicione politike.

Radi toga proučit će se i poduzeti mjere za povećanje mobilnosti sredstava fondova, kao i mjere koje bi mogle olakšati udruživanje ili pozajmljivanje raspoloživih sredstava radi lakšeg izvršavanja preuzetih obaveza kako u pogledu povećanog učešća narodnih republika i općina u investicijama čije će se kreditiranje nastaviti iz Općeg investicionog fonda, tako i u pogledu financiranja objekata čija će se izgradnja nastaviti iz društvenih investicionih fondova ostalih političko-teritorijalnih jedinica. Na taj način bi se osigurao i kontinuitet u provođenju investicione politike predviđene ovim planom.

Principi i smjernice investicione politike određeni ovim planom treba da posluže kao polazna osnova za utvrđivanje investicione politike u društvenim planovima narodnih republika i općina i u planovima privrednih organizacija, radi usklađivanja investicionih programa s osnovnim zadacima privrednog razvoja i što efikasnijih i rentabilnijih investicionih ulaganja.

U tu svrhu organizirat će se posebna evidencija kojom će se investitorima omogućiti da imaju uvid u programe i stanje investicione izgradnje, da bi mogli pri donošenju svojih investicionih programa i odluka izbjeći investiranje u objekte čiji su postojeći kapaciteti zasada dovoljni i da se orijentiraju na onu vrstu proizvodnje, koja je potrebna unutrašnjem tržištu i izvozu, i koja im istovremeno osigurava najrentabilnija ulaganja.

Sekretarijati Saveznog izvršnog vijeća nadležni za pojedine oblasti privrede, u sporazumu sa Saveznom privrednom komorom i specijaliziranim bankama, upoznat će na odgovarajući način investitore u kojim pravcima ne bi trebalo započinjati izgradnju novih investicionih objekata u 1963. godini. Organi društvenog upravljanja ovlašteni za donošenje odluka o investiranju treba da se odnose prema ovim obavještenjima sa potrebnom pažnjom i odgovornošću.

Savezno izvršno vijeće proučit će i, po potrebi, predložiti donošenje posebnih mjera radi usmjeravanja investicija u skladu sa smjernicama ovog plana.

Iz sredstava Općeg investicionog fonda nastavit će se započeta izgradnja investicionih objekata u privredno nerazvijenim područjima na osnovu postojećih programa i osigurati potrebna sredstva za pokriće povećanog učešća za zajamčene i druge investicije koje će se financirati preko specijaliziranih banaka a za koje je ovim planom to učešće povećano.

8. Kreditno-novčana politika proistjecat će iz ciljeva ovog plana, kako u pogledu aktivnog utjecaja na bolje korištenje materijalnih mogućnosti porasta proizvodnje, tako i u pogledu održavanja usklađenosti između proizvodnje, potrošnje, investicija i vanjske trgovine.

Kreditno-novčana politika bit će usmjerena na reguliranje potrebne količine novca i kredita, u skladu s porastom proizvodnje i prometa, kao i na kredite koji potiču brže aktiviranje postojećih proizvodnih mogućnosti.

Kreditno-novčanom politikom stimulirat će se pozitivne inicijative privrednih organizacija u skladu sa smjernicama ovog plana, a sprečavat će se tendencije koje nisu u skladu s njegovim smjernicama.

Uvjeti kredita koje će Narodna banka odobravati poslovnim bankama bit će jednaki na cijelom teritoriju Jugoslavije i unaprijed određeni.

Ovakvu kreditnu politiku slijedit će kreditna politika narodnih republika i ostalih političko-teritorijalnih jedinica, koje će uskladiti sredstva svojih društvenih investicionih fondova, kreditnih fondova i bankarskih sredstava republičkih i komunalnih banaka, čime će se osigurati jedinstveni i skladniji kreditni mehanizam zasnovan na načelima kreditnog i bankarskog sistema.

9. U svrhu što većeg poticaja privrednih organizacija i ostalih nosilaca privredne aktivnosti na povećanje izvoza u 1963. godini, predvidjet će se mjere i donijeti odgovarajući propisi za daljnje usavršavanje postojećeg deviznog režima.

Mjerama vanjskotrgovinskog sistema i odgovarajućom kreditnom politikom treba dalje težiti uravnoteženju razmjene s pojedinim područjima odnosno zemljama i osigurati izvršenje zaključenih vanjskotrgovinskih sporazuma i aranžmana.

Bankarskim kreditima za osnovna i obrtna sredstva omogućit će se povećanje proizvodnje namijenjene izvozu i razvoj odgovarajućih uvjeta koji će dovesti do povećanja priliva deviza od inozemnog turizma. Za ovu svrhu predviđaju se i posebna sredstva federacije, a i poslovne banke usmjerit će za ovu svrhu dio svojih bankarskih sredstava. U društvenim planovima narodnih republika i općina, kao i u planovima privrednih

organizacija, ovim ciljevima treba dati odgovarajući prioritet.

U svrhu daljnjeg unapređivanja i proširivanja vanjskotrgovinske razmjene donijet će se odgovarajući propisi i mjere kojima će se postojeći instrumenti vanjskotrgovinskog režima dopuniti tako da u većoj mjeri stimuliraju racionalniji izvoz i takav opseg i strukturu uvoza koji će omogućiti daljnje jačanje proizvodnje i izvoza.

Stvorit će se uvjeti za daljnje usavršavanje i dopunjavanje sistema raspodjele stranih sredstava plaćanja, pri čemu treba doći do posebnog izražaja uloga specijaliziranih banaka u deviznom poslovanju. U neposrednim poslovnim odnosima s proizvodnim organizacijama kao i s poslovnim bankama, ove banke će prodaju deviza bolje usklađivati s potrebama proizvodnje i izvoza. Privredne organizacije koje proizvode za izvoz bit će u poslovnim odnosima sa bankama prioritetno snabdjevene devizama odnosno odgovarajućim deficitarnim materijalima.

Treba osigurati privrednim organizacijama puno korištenje deviznih sredstava koja su im prodale ovlaštene banke u određenom omjeru sa prilivom deviza koje su te privredne organizacije ostvarile svojim izvozom, kao i mogućnost da te privredne organizacije korištenje deviznih sredstava za svoje potrebe osiguravaju u većoj zavisnosti od ostvarenog izvoza.

Radi poticanja poslovnih banaka i privrednih organizacija da proširuju svoju poslovnu suradnju sve većim financiranjem novih izvoznih poslova treba stvoriti uvjete da im se, u okviru raspoloživih deviznih sredstava, omogući da mogu kupovati od ovlaštenih banaka strana sredstva plaćanja u omjeru s ostvarenim prilivom deviza iz tih poslova.

Odgovarajućim snabdijevanjem devizama olakšat će se razvoj kooperacije domaćih privrednih organizacija sa stranim poduzećima na bazi specijalizacije i podjele rada i osigurat će se potrebna sigurnost i stabilnost u razvijanju ovih odnosa.

Iz sredstava Općeg investicionog fonda predviđenih ovim planom i iz inozemnih kredita i drugih sredstava osiguranih odgovarajućim aranžmanima, kao i iz sredstava koja budu osigurana novim kreditnim aranžmanima u 1963. godini, financirat će se prvenstveno zadaci utvrđeni ovim planom, kako za potrebe privrednog razvoja i stabilizacije unutrašnjeg tržišta, tako i za potrebe izvoza i izvršenja preuzetih obaveza Jugoslavije u kreditiranju uvoza robe i usluga od stranih korisnika.

Nastojat će se da se otplate po osnovu inozemnih deviznih kredita koji će se ubuduće zaključivati, vrše u što većoj mjeri povećanim izvozom poduzeća, korisnika tih kredita. To će se osobito primjenjivati kod investicionih kredita kojima se financiraju rekonstrukcije, racionalizacije i izgradnja objekata koji daju izvozne efekte u kratkom roku.

U svrhu brže izgradnje kapaciteta namijenjenih potrebama inozemnog turizma, donijet će se propisi na osnovu kojih će se od strane federacije odobravati posebna sredstva na osnovu ostvarenog priliva deviza u protekloj godini. Tim propisima utvrdit će se uvjeti pod kojima se razmjerno sredstvima federacije osiguravaju za tu svrhu sredstva općina i republika.

Odgovarajućim mjerama u provođenju privredne politike poticat će se poslovanje zainteresiranih privrednih organizacija radi stvaranja što povoljnijeg uvjeta za razvoj tranzita.

Ovim mjerama i ostalim općim uvjetima privređivanja ostvarit će se realna osnova za kontinuirani porast izvoza u toku cijele godine.

10. Proces integracije u privredi treba odgovarajućim mjerama poticati radi stvaranja uvjeta modernizacije organizacija, velikoserijske i visokoproduktivne proizvodnje na bazi specijalizacije i kooperacije, radi pojeftinjavanja troškova proizvodnje i prometa, kao i unapređivanja trgovine i drugih djelatnosti.

U procesu integracije privredne organizacije treba, osim spajanja poduzeća, da primijene i druge oblike udruživanja, kao što su zaključenje ugovora o trajnoj tehničko-poslovnoj suradnji i ugovora o poslovnom udruživanju, birajući onaj oblik i stupanj integracije u ovim udruženjima koji je najpovoljniji za postizanje postavljenih ciljeva.

Proučit će se i otkloniti smetnje koje su sprečavale ili usporavale integraciju, a osobito one smetnje koje su otežavale u okviru poslovnih udruženja efikasnije zajedničko privređivanje. Radi toga, osim ispitivanja i predlaganja izmjena u postojećim organizacionim propisima, imat će se u vidu potreba otklanjanja nepovoljnog utjecaja nekih poreznih oblika i pitanje jedinstvenog izvršavanja obaveza prema društvenoj zajednici kad se u jednoj organizaciji nalazi više djelatnosti sa različitim obavezama.

Privredne organizacije razvijat će kooperaciju sa stranim organizacijama radi efikasnijeg uključivanja u međunarodnu podjelu rada, boljeg iskorištavanja svojih kapaciteta i razvijanja široke suradnje sa inozemstvom.

Predviđenim promjenama u deviznom režimu stvaraju se povoljni uvjeti za proširenje ove kooperacije i dalje šire mogućnosti za korištenje priliva deviza ostvarenog kooperativnim odnosima.

11. Ekonomsko-političke smjernice utvrđene ovim planom treba da posluže kao osnova za izradu društvenih planova općina, kotara i narodnih republika.

Planovi privrednih organizacija treba da budu u skladu sa ciljevima i smjernicama ovog društvenog plana i planova narodnih republika, kotara i općina.

TREĆI DIO

MJERE I PREPORUKE

Glava XI

UPOTREBA SREDSTAVA DRUŠTVENIH FONDOVA

Opći investicioni fond, fondovi za kreditiranje stambene izgradnje i društveni fondovi za školstvo mogu u 1963. godini trošiti, osim sredstava iz prijašnjih godina, i sredstva ostvarena u toj godini u punom iznosu, a društveni investicioni fondovi narodnih republika, kotara i općina — samo ako se ona upotrebljavaju za davanje kredita privrednim organizacijama za obrtna sredstva.

Izuzetno od odredbe stava 1, društveni investicioni fondovi narodnih republika mogu upotrebljavati do 65% od sredstava ostvarenih u tekućoj godini po osnovu naplaćenih anuiteta.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da, u skladu sa kretanjima u privredi, može povećati postotak iz stava 2. ove glave i da propiše postotak po kome se mogu upotrebljavati i sredstva ostvarena od naplaćenih anuiteta u tekućoj godini od strane društvenih investicionih fondova kotara i općina.

U punom iznosu mogu se trošiti i dotacije dane s određenom namjenom fondovima u 1963. godini, kao i anuiteti koji se uplaćuju u društvene investicione

fondove političko-teritorijalnih jedinica i otplate investicionih kredita danih iz sredstava federacije.

Sredstva što ih privredne organizacije uplaćuju u 1963. godini u vidu doprinosa društvenim investicionim fondovima po završnim računima za 1962. godinu mogu se u 1963. godini trošiti onako kako se koriste neutrošena sredstva iz prijašnjih godina.

Sredstva društvenih investicionih fondova ostvarena u toku prijašnjih godina, mogu se upotrebljavati za davanje kredita za investicije u osnovna sredstva najviše do 65%, a za kreditiranje ulaganja u trajna obrtna sredstva sa najmanje 35% od ukupnog iznosa tih sredstava.

Odredbe stava 6. ove glave ne odnose se na:

1) sredstva Općeg investicionog fonda i republičkih investicionih fondova;

2) sredstva društvenih investicionih fondova koja se daju za učešće u troškovima investicija ili za garantne iznose po zajmovima odobrenim iz Općeg investicionog fonda;

3) sredstva dotacija koja društveni investicioni fondovi dobivaju od federacije.

Željeznička transportna poduzeća mogu koristiti do 65% od sredstava čistog prihoda ostvarenog u 1963. godini, po odbitku dijela upotrijebljenog za osobne dohotke radnika, za povećanje svojih poslovnih fondova radi financiranja investicija u toj godini.

Glava XII

OPĆI INVESTICIONI FOND

1. Sredstva Općeg investicionog fonda formiraju se:

1) od prihoda od kamata na kredite za obrtna sredstva koje daje Narodna banka, u iznosu od 15.000 milijuna dinara;

2) od dijela doprinosa za eksploataciju rudnog blaga, u visini od 45% od tog doprinosa;

3) od prihoda od inozemnih sredstava obračunatih po obračunskom tečaju koji budu ostvareni u 1963. godini a potječu od zajmova i drugih inozemnih aranžmana namijenjenih za financiranje investicija;

4) od drugih prihoda koji po saveznim propisima pripadaju Općem investicionom fondu.

2. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena ovim planom upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka, Jugoslavenska poljoprivredna banka i Jugoslavenska banka za vanjsku trgovinu za učešće u financiranju investicija u privredi suglasno smjernicama predviđenim ovim planom.

3. Od sredstava iz tačke 2. ove glave upotrijebit će se:

1) za investicije u osnovna sredstva — 330.900 milijuna dinara, i to:

	milijuna dinara
a) u oblasti industrije i rudarstva	153.000
b) u oblasti poljoprivrede	70.000
c) u oblasti saobraćaja	40.000
d) za unapređivanje razvitka nedovoljno razvijenih područja	30.000
e) za dopunska sredstva investitorima sa nedovoljno razvijenih područja	23.000
f) za unapređivanje proizvodnje za izvoz	10.000
g) za ostale namjene	4.000

2) za investicije u obrtna sredstva — 30.000 milijuna dinara.

U iznosu sredstava iz odredbe pod 2 ove tačke sadržana su i obrtna sredstva za investicije koje se financiraju iz sredstava predviđenih za razvoj nedovoljno razvijenih područja.

Savezno izvršno vijeće izvršit će raspodjelu sredstava predviđenih u odredbi pod 2 ove tačke na specijalizirane banke;

3) za kreditiranje izvoza opreme na kredit koje će vršiti Jugoslavenska banka za vanjsku trgovinu — do iznosa od 39.000 milijuna dinara;

4) za otplate investicionih kredita zaključenih u inozemstvu — 23.600 milijuna dinara.

Savezni Državni sekretarijat za poslove financija utvrdit će iznose obaveza iz odredbe pod 4 ove tačke po njihovim nosiocima.

4. Jugoslavenska investiciona banka sredstvima Općeg investicionog fonda učestvovat će u financiranju ovim planom predviđenih investicija za osnovna sredstva u oblasti industrije i rudarstva, i to u financiranju izgradnje objekata elektroprivrede, izgradnje i proširenja rudnika ugljena koji predstavljaju značajnije energetske izvore, izgradnje objekata za proizvodnju i preradu nafte, objekata crne i obojene metalurgije, objekata bazične kemijske industrije, objekata industrije celuloze, drvenjače i papira, kao i u financiranju investicija kojima se povećava proizvodnja za izvoz iz svih oblasti privrede, osim iz poljoprivrede.

Jugoslavenska investiciona banka, u sporazumu sa Sekretarijatom Saveznog izvršnog vijeća za industriju utvrdit će koji rudnici ugljena predstavljaju značajnije energetske izvore.

5. Jugoslavenska poljoprivredna banka sredstvima Općeg investicionog fonda učestvovat će u financiranju ovim planom predviđenih investicija za osnovna i obrtna sredstva, i to: za izgradnju hidrosistema i melioracionih radova predviđenih posebnim saveznim zakonima, za povećanje obradivih površina društvenog sektora, za kreditiranje investicija proizvođačkih organizacija kojima se postiže krupna i rentabilna proizvodnja poljoprivrednih roba za potrebe domaćeg tržišta i izvoza, kao i za izgradnju tvornica stočne hrane.

Za financiranje izgradnje hidrosistema i melioracionih radova predviđenih posebnim saveznim zakonima upotrijebit će se, i to: za financiranje hidrosistema Dunav—Tisa—Dunav 8.000 milijuna dinara, za financiranje melioracionih radova u Narodnoj Republici Makedoniji 3.000 milijuna dinara i za zajamčene investicije na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti 3.100 milijuna dinara, a na teritoriju Narodne Republike Crne Gore 150 milijuna dinara.

6. Jugoslavenska investiciona banka sredstvima Općeg investicionog fonda učestvovat će u financiranju ovim planom predviđenih investicija za osnovna sredstva u oblasti saobraćaja, i to u financiranju izgradnje željezničkih pruga, putova od općeg značaja, pomorskih i riječnih brodova i aviona, kao i drugih značajnijih objekata u oblasti saobraćaja.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da izvrši raspored sredstava predviđenih za investicije u oblasti saobraćaja na pojedine namjene i da odredi način i uvjete korištenja tih sredstava.

7. Jugoslavenska investiciona banka obustavit će kreditiranje investicija po prije zaključenim ugovorima o kreditiranju za namjene koje nisu navedene u tač. 4. i 6. ove glave.

Obaveze Općeg investicionog fonda po investicijama čije se kreditiranje ne vrši dalje iz sredstava Općeg investicionog fonda, regulirat će se posebnim saveznim propisima.

8. Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka upotrijebit će sredstva iz tač. 4. do 6. ove glave prvenstveno za izvršavanje svojih obaveza po prije zaključenim ugovorima o kreditima čije financiranje sredstvima Općeg investicionog fonda nije obustavljeno.

9. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše postotke učešća Općeg investicionog fonda u troškovima investicija po prije zaključenim ugovorima o kreditima za investicije čije se financiranje nastavlja po odredbama ovog plana.

10. Za investicije koje se u smislu tač. 4. do 6. ove glave nastavljaju financirati sredstvima Općeg investicionog fonda, Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka obustavit će daljnje kreditiranje po ugovorima o kreditima za pokriće prekoračenja troškova investicione izgradnje, ako to prekoračenje nije nastalo kao posljedica izmjene određenih saveznih propisa.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše koji se savezni propisi mogu uzeti u obzir za utvrđivanje prekoračenja iz stava 1. ove tačke.

11. Jugoslavenska investiciona banka financirat će investicije predviđene ovim planom za razvoj nedovoljno razvijenih područja po odredbama glave XIII ovog plana.

12. Jugoslavenska investiciona banka upotrijebit će sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za dopunsko financiranje investitora sa nedovoljno razvijenih područja u iznosu od 23.000 milijuna dinara za povećano učešće po investicijama koje Opći investicioni fond nastavlja financirati i za daljnje financiranje investicija čije se financiranje iz Općeg investicionog fonda obustavlja po odredbama ovog plana, a u okviru ugovorenih obaveza. Ovaj iznos odnosi se na objekte zajamčenih i redovnih investicija na području Narodne Republike Makedonije, Narodne Republike Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti i na objekte na ostalim nedovoljno razvijenim područjima koji su započeti na osnovu Saveznog društvenog plana za 1960. godinu.

13. U sredstvima predviđenim ovim planom za pojedine privredne oblasti sadržana su i sredstva:

1) za nastavak i dovršenje zajamčenih investicija;

2) za pokriće učešća u troškovima investicija za nedovoljno razvijena područja u Narodnoj Republici Makedoniji, Narodnoj Republici Crnoj Gori i Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti po ugovorima zaključenim sa Općim investicionim fondom do kraja 1960. godine;

3) za garantne iznose za investicije u oblasti poljoprivrede na nedovoljno razvijenim područjima u Narodnoj Republici Makedoniji, Narodnoj Republici Crnoj Gori i Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti po ugovorima zaključenim sa Općim investicionim fondom do kraja 1960. godine.

14. Financiranje investicija za unapređivanje proizvodnje za izvoz vršit će Jugoslavenska banka za vanjsku trgovinu, u skladu sa smjernicama predviđenim ovim planom.

15. Sredstva predviđena ovim planom za investicije u osnovna sredstva za ostale namjene (tačka 3. odredba pod 1 alineja g) ove glave) Jugoslavenska investiciona banka upotrijebit će:

1) za financiranje izgradnje televizijske mreže — iznos od 1.200 milijuna dinara;

2) za učešće federacije u financiranju izgradnje Novog Beograda — iznos od 1.000 milijuna dinara;

3) za davanje kredita za garantne iznose investitorima sa nedovoljno razvijenih područja u Narodnoj Republici Makedoniji, Narodnoj Republici Crnoj Gori i u Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti kojima su odobreni krediti iz sredstava Općeg investicionog fonda do kraja 1960. godine — iznos od 1.800 milijuna dinara.

16. Savezno izvršno vijeće može odrediti iznos i uvjete po kojima će se angažirana a neutrošena sredstva Općeg investicionog fonda u tekućoj godini za određene namjene kod specijaliziranih banaka moći upotrijebiti za kreditiranje tih namjena u slijedećoj godini.

17. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da utvrdi potanje smjernice za upotrebu sredstava predviđenih ovim planom za kreditiranje investicija u privredi.

18. Specijalizirane banke mogu koristiti i veće iznose od onih koji su predviđeni u tački 3. ove glave ako se u toku 1963. godine po osnovu inozemnih kredita ostvare novi izvori stranih sredstava i u većem iznosu nego što je ovim planom predviđeno.

Glava XIII

FINANCIRANJE INVESTICIJA U NEDOVOLJNO RAZVIJENIM PODRUČJIMA

1. Sredstva predviđena ovim planom za zajamčene investicije i sredstva za druge nezavršene investicione objekte na teritorijima Narodne Republike Makedonije, Narodne Republike Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti za koje su zaključeni ugovori o zajmu do kraja 1960. godine, kao i sredstva za izgradnju objekata u ostalim nedovoljno razvijenim područjima koja je započeta na osnovu odredbe Saveznog društvenog plana za 1960. godinu koristit će se u 1963. godini za obaveze po ovim investicijama pod uvjetima koji su vrijedili za financiranje tih investicija u 1960. godini.

Kredite za osiguranje sredstava za polaganje garantnih iznosa i za učešće u troškovima investicija iz stava 1. ove tačke davat će specijalizirane banke investitorima iz sredstava predviđenih za tu svrhu u glavi XII. ovog plana u skladu s obavezama koje proizlaze iz zaključenih ugovora o zajmu.

2. Anuiteti na iznose zaključenih zajmova koji su odobreni iz sredstava federacije i Općeg investicionog fonda na teritorijima Narodne Republike Makedonije i Narodne Republike Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti od početka 1953. do kraja 1960. godine uplaćivat će se u društvene investicione fondove Narodne Republike Makedonije, Narodne Republike Crne Gore i Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti do konačne isplate tih zajmova.

3. Sredstva predviđena u glavi XII tačka 3. odredbe pod 1 alineje d) ovog plana za razvoj nedovoljno razvijenih područja, Jugoslavenska investiciona banka upotrijebit će za davanje kredita za ulaganje u osnovna sredstva u skladu sa dosada kreditiranim namjenama, i to prvenstveno za dovršenje investicija čija je izgradnja kreditirana iz sredstava za nedovoljno razvijena područja u 1961. i 1962. godini, za rekonstrukcije i proširenja, kao i za izgradnju novih, osobito industrijskih objekata u tim područjima.

4. Kredite iz tačke 3. ove glave davat će Jugoslavenska investiciona banka fondovima za razvoj nedovoljno razvijenih područja narodnih republika, a ako ovi fondovi nisu osnovani, narodne republike odredit će nosioce tih kredita.

Kredite iz stava 1. ove tačke Jugoslavenska investiciona banka dat će nedovoljno razvijenim područjima i to za osnovna sredstva:

	milijuna dinara
1. Narodnoj Republici Srbiji od toga Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti 5.940	10.550
2. Narodnoj Republici Hrvatskoj	2.360
3. Narodnoj Republici Bosni i Hercegovini	7.800
4. Narodnoj Republici Makedoniji	7.090
5. Narodnoj Republici Crnoj Gori	2.200
Svega	30.000

5. Krediti iz tačke 4. ove glave daju se privredno nerazvijenim područjima uz kamate po stopi od 3% godišnje i sa rokom vraćanja od 15 godina.

6. Fondovi za razvoj nedovoljno razvijenih područja narodnih republika i nosioci sredstava predviđenih u tački 4. ove glave davat će iz tih sredstava kredite investitorima sa rokom i uz kamate koji zavisno od određene investicije, mogu biti manji ili veći od roka i kamatne stope po kojoj su njima dani krediti (tačka 5. ove glave).

Krediti iz stava 1. ove tačke davat će se pod uvjetom da investitori svojim raspoloživim sredstvima ili sredstvima koja im osigura narodna republika, autonomna oblast, kotar ili općina učestvuju u troškovima investicija sa najmanje 30% od ukupnog iznosa troškova investicija.

7. Krediti za obrtna sredstva za objekte koji se financiraju iz sredstava predviđenih tačkom 4. ove glave davat će se pod uvjetom da odnosne narodne republike osiguraju sredstva za učešće u financiranju obrtnih sredstava u omjeru s njihovim učešćem u financiranju investicija u osnovna sredstva.

Ukupni iznos kredita za obrtna sredstva za pojedina područja ne može premašiti visinu od 30% od ukupnog iznosa sredstava danih za osnovna sredstva na tim područjima po osnovu kredita i učešća investitora u troškovima investicija.

8. Ukupni iznos kredita odobrenih investitorima iz sredstava predviđenih ovim planom i saveznim društvenim planovima za 1961. i 1962. godinu za razvoj nedovoljno razvijenih područja ne može premašiti ukupni iznos sredstava predviđen za tu svrhu u posebnoj odluci Saveznog izvršnog vijeća.

9. Devizna sredstva potrebna za objekte čija se izgradnja kreditira iz sredstava predviđenih u tački 4. ove glave za razvoj nedovoljno razvijenih područja osiguravat će se na isti način kao i za objekte u čijem financiranju učestvuje Opći investicioni fond.

10. Sredstva iz tačke 4. ove glave namijenjena za Autonomnu Kosovsko-Metohijsku Oblast dat će Narodna Republika Srbija kao kredit društvenom investicionom fondu te oblasti uz kamate koji ne mogu biti određeni po većoj stopi niti dani na kraći rok nego što su kamatna stopa i rok propisani u tački 5. ove glave.

U svemu ostalom u pogledu sredstava namijenjenih za Autonomnu Kosovsko-Metohijsku Oblast vrijede tačka 6. st. 1. i 2. i tač. 7. do 9. ove glave.

Glava XIV

MJERE KREDITNE POLITIKE

1. Poslovne banke će iz svih bankarskih sredstava odobravati kratkoročne kredite privredi za potrebe prometa i zaliha robe, kao i za kredite za određene poslove.

2. Osim kredita iz tačke 1. ove glave, poslovne banke mogu iz sredstava svojih kreditnih fondova i novčanih sredstava svojih ostalih fondova, osim sredstava svojih rezervnih fondova, kao i iz sredstava oročenih depozita i sredstava prikupljenih izdavanjem obveznica i blagajničkih zapisa, odobravati kredite svih vrsta i namjena. Rokovi vraćanja tih kredita moraju biti u skladu sa strukturom navedenih sredstava po njihovoj ročnosti.

3. Poslovne banke treba da omoguće pravodobno odobravanje kredita privrednim organizacijama koje svoje poslovanje obavljaju ekonomično, racionalno i rentabilno, kao i privrednim organizacijama koje uredno ostvaruju realizaciju robe i izvršenih usluga, kako bi se ove privredne organizacije poticale na veću poslovnu aktivnost.

Poslovne banke ne mogu odobravati kredite za pokrivanje gubitaka, zaliha nekurentne robe, sumnjivih potraživanja, kao ni za druga ulaganja koja nisu u skladu s ekonomskim postavkama ovog plana.

4. Kreditiranje prometa robe između proizvođača i trgovine i obratno, poslovne banke treba da vrše na osnovu stvarno izvršene prodaje ili podnesenih dokaza o mogućnostima za prodaju robe, ako odnosna privredna organizacija ispunjava određene uvjete.

Poslovne banke neće kreditirati izvršene prodaje robe krajnjim korisnicima — kupcima (investitori, budžeti i sl.)

Kreditiranje sezonskih i izvanrednih zaliha treba vršiti u slučajevima kad su one ekonomski opravdane, a te zalihe ne mogu se pokrivati kreditima iz stava 1. ove tačke.

Potanje namjene i uvjeti za odobravanje ovih kredita odredit će se u Općoj kreditnoj bilanci.

5. Poslovne banke mogu privredi odobravati kredite radi mobilizacije postojećih faktora proizvodnje u slučajevima kad se manjim ulaganjima stvaruje u kraćem vremenu određeno povećanje proizvodnje robe za izvoz i robe za koju postoji povećana tražnja na domaćem tržištu.

Izvori i opseg sredstava potrebnih za kreditiranje iz stava 1. ove tačke utvrdit će se Općom kreditnom bilancom.

6. Za pokrivanje neravnomjernog priliva prihoda federacije u tekućoj godini, Narodna banka može odobravati kredite sa rokom vraćanja najkasnije do kraja budžetske godine.

Općom kreditnom bilancom odredit će se uvjeti pod kojima će poslovne banke odobravati kredite drugim političko-teritorijalnim jedinicama i zavodima za socijalno osiguranje za pokrivanje neravnomjernog priliva prihoda u odnosu na rashode u tekućoj godini.

Nedostajući priliv sredstava Općeg investicionog fonda u 1963. godini, federacija može pokriti zaduživanjem Općeg investicionog fonda do iznosa od 135.000 milijuna dinara. Ovo zaduženje izvršit će se na teret depozita 10% obavezne rezerve privrednih organizacija, priliva iz 1962. i 1963. godine — do iznosa od 120.000 milijuna dinara, kao i na teret depozita fondova i rezervi sigurnosti Jugoslavenske zajednice osiguranja — do iznosa od 15.000 milijuna dinara. Uvjeti ovog zaduženja i raspored sredstava utvrdit će se Općom kreditnom bilancom.

7. Narodna banka treba osigurati financiranje Direkcije za sirovine i Direkcije za prehranu za povećanje stalnih rezervi i vršiti kreditiranje za formiranje privremenih tržišnih rezervi. Okvir i uvjeti odobravanja ovih kredita utvrdit će se u Općoj kreditnoj bilanci.

8. Banke mogu odobravati kredite rezervnom fondu narodne republike i rezervnim fondovima općina

(zajedničkim rezervama privrednih organizacija) pod uvjetima koji će se utvrditi Općom kreditnom bilancom.

9. Potrošačke i ostale kredite stanovništvu banke će odobravati po postojećim propisima.

10. Radi osiguranja provođenja mjera kreditno-monetarne politike, Narodna banka će kao osnovni instrument koristiti mogućnost povećanja ili smanjenja svojih kreditnih odnosa sa poslovnim bankama, da bi se osigurao odgovarajući opseg i struktura kredita poslovnih banaka prema ciljevima kreditne politike.

Uvjeti za davanje kredita koje Narodna banka odobrava poslovnim bankama treba da budu jednaki na cijelom teritoriju Jugoslavije.

Narodna banka kontrolira kreditiranje koje vrše poslovne banke samo sa stanovišta usaglašenosti kreditne politike poslovne banke sa ciljevima kreditno-monetarne politike postavljene ovim planom i Općom kreditnom bilancom.

11. Društvenim planovima narodnih republika može se za 1963. godinu propisati posebna obavezna rezerva komunalnih banaka kod republičkih banaka u visini do 5% od iznosa sredstava komunalnih banaka koja čine osnovu za utvrđivanje obavezne rezerve komunalnih banaka kod Narodne banke.

Glava XV

SAVEZNI BUDŽET

Ukupni rashodi saveznog budžeta za 1963. godinu iznose 608.983 milijuna dinara.

Od ukupnog prihoda federacije saveznom budžetu pripada:

1) 100% od poreza na promet koji pripada federaciji;

2) 100% od općeg poreza na promet;

3) 100% od doprinosa iz dohotka privrednih organizacija koji pripada federaciji;

4) 100% od prihoda od carina;

5) 100% od saveznog učešća u zajedničkim prihodima federacije, narodnih republika i narodnih odbora;

6) 50% od poreza na promet vina i rakije;

7) prihod od doprinosa na izvanredni prihod privrednih organizacija u iznosu od 6.000 milijuna dinara;

8) 55% od doprinosa za eksploataciju rudnog blaga koji pripada federaciji;

9) drugi prihodi predviđeni saveznim budžetom.

Ako se ostvari iznos prihoda od doprinosa na izvanredni prihod privrednih organizacija veći od iznosa koji se po odredbama tačke 7. stava 2. ove glave unosi u savezni budžet, razlika će se uplatiti na posebni račun kod Narodne banke.

Budžetska rezerva saveznog budžeta iznosi 11.554 milijuna dinara.

Glava XVI

NERASPOREĐENA SREDSTVA I REZERVE

1. Formiranje obaveznih rezervi fondova u 1963. godini u smislu člana 3. Zakona o ustanovljenju obaveznih rezervi fondova, izvršit će se po stopi od 10% od osnovice iz člana 4. tog zakona.

Najviša stopa za formiranje posebnih obaveznih rezervi fondova, koju mogu propisati narodne republike u smislu člana 5a. Zakona o ustanovljenju obaveznih rezervi fondova, iznosi u 1963. godini 5%.

Opći investicioni fond, fondovi za kreditiranje stambene izgradnje i društveni fondovi za školstvo ne ustanovljavaju obaveznu rezervu fondova po st. 1. i 2. ove tačke.

Ovlašćuju se narodne republike da mogu propisati da se sredstva obaveznih rezervi iz stava 1. ove tačke društvenih investicionih fondova narodnih republika, kotara i općina mogu upotrijebiti u 1963. godini za kreditiranje investicija čije se financiranje iz sredstava Općeg investicionog fonda obustavlja po odredbama ovog plana (tačka 7. glave XII ovog plana).

2. Sredstva obaveznih rezervi fondova koja su izdvojena u 1962. godini mogu se koristiti u 1963. godini.

Odredba stava 1. ove tačke primjenjuje se i na fondove samostalnih ustanova u oblasti zdravstva.

Izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, sredstva obaveznih rezervi fondova koja su izdvojile privredne organizacije u 1961. i 1962. godini ne mogu se koristiti u 1963. godini, ako saveznim propisom ne bude određeno drukčije.

3. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može propisati da određene grupacije privrednih organizacija i samostalnih ustanova ne vrše izdvajanje obaveznih rezervi fondova u 1963. godini u smislu člana 3. Zakona o ustanovljenju obaveznih rezervi fondova, kao i da privredne organizacije mogu sredstva obaveznih rezervi izdvojena u 1961. i 1962. godini, pod određenim uvjetima koristiti u 1963. godini.

4. Narodne republike, autonomne jedinice, kotari i općine dužni su od prihoda koji im pripadaju po Zakonu o budžetima i financiranju samostalnih ustanova, a koje ostvare u 1963. godini, izdvajati 10% kao posebnu budžetsku rezervu, koja se u 1963. godini ne može trošiti.

Izdvajanje sredstava u posebnu budžetsku rezervu na osnovu stava 1. ove tačke političko-teritorijalne jedinice neće vršiti od dijela prihoda koji prime na ime dotacije iz sredstava federacije, od dijela prihoda koji daju kao dotaciju drugim političko-teritorijalnim jedinicama i fondovima, niti od dijela prihoda koji po utvrđenim postocima izdvajaju u korist društvenih i drugih fondova.

Ovlašćuju se narodne republike da, izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, mogu pojedinim političko-teritorijalnim jedinicama odobravati korištenje sredstava izdvojenih u njihovu posebnu budžetsku rezervu, s tim da ukupni iznos tako korištenih sredstava ne može biti veći od 20% od ukupnog iznosa formirane posebne budžetske rezerve političko-teritorijalnih jedinica na teritoriju narodne republike.

Sredstva posebne budžetske rezerve političko-teritorijalnih jedinica formirana na osnovu tačke 3. glave XVI Saveznog društvenog plana za 1963. godinu, utvrđena završnim računima o izvršenju budžeta, mogu se trošiti u 1963. godini.

5. Od svih ovim planom neraspoređenih prihoda federacije i sredstava ostvarenih preko iznosa potrebnog za pokriće planiranih rashoda saveznog budžeta i saveznih fondova formiraju se privredne rezerve federacije.

Sredstva iz stava 1. ove tačke Savezno izvršno vijeće može upotrijebiti za izvršavanje zadataka predviđenih ovim planom, a na osnovu posebnih odluka Savezne narodne skupštine, i to prvenstveno za potrebne intervencije radi uspješnog razvoja privreda, radi poboljšanja općih uvjeta privređivanja pojedinih grana privrede i grupacija privrednih organizacija, kao i radi daljnjeg usavršavanja privrednog sistema.

Glava XVII

OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PRIVREDNO-UPRAVNIH MJERA I PREPORUKE

1. Savezno izvršno vijeće odnosno organ koji ono odredi može:

1) određivati prodajne cijene proizvoda i usluga i način formiranja tih cijena;

2) donositi propise o povlasticama u saobraćaju kao i propise o korištenju dotacija dodijeljenih iz sredstava federacije privrednim organizacijama pomorskog, riječnog i zračnog saobraćaja na određenim linijama od interesa za federaciju;

3) donositi propise o usklađivanju saobraćajnih tarifa i redova vožnje;

4) ograničavati nivo cijena i tarifa komunalne privrede, taksa i poreza na promet koje propisuju političko-teritorijalne jedinice, a koji utječu na troškove poslovanja privrednih organizacija ili na životni standard;

5) propisivati pri izvozu robe i usluga oslobođenje od obaveza prema društvenoj zajednici;

6) donositi propise o regresima i premijama u privredi.

2. Do donošenja posebnih saveznih zakona Savezno izvršno vijeće može vršiti izmjene i dopune postojeće Uredbe o deviznom poslovanju. Ove izmjene i dopune Savezno izvršno vijeće podnosit će naknadno na potvrdu Saveznoj narodnoj skupštini.

3. Narodne republike mogu odobravati iz svojih sredstava regrese i premije u privredi.

4. Narodne republike poduzet će posebne mjere kojima će se utjecati da se spriječi nepotrebna izgradnja administrativnih zgrada i razmotriti dosadašnju politiku stambene izgradnje, kako bi se iz raspoloživih sredstava osigurala što masovnija stambena izgradnja na osnovu racionalnih rješenja.

5. Narodne republike, kotari i općine predvidjet će u svojim društvenim planovima odgovarajuće rezerve radi ravnomjernijeg financiranja planiranih rashoda u toku godine, kao i za pokriće nepredviđenih reshoda.

6. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše da se pozitivne razlike koje su u 1962. godini ostvarile Direkcija za prehranu i Direkcija za sirovine u poslovanju sa državnim materijalnim rezervama, mogu upotrijebiti za izgradnju skladišta za državne materijalne rezerve.

Glava XVIII

ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj društveni plan vrijedi od 1. siječnja 1963.

709.

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O SAVEZNOM BUDŽETU ZA 1963. GODINU

Na osnovu člana 71. tačka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Zakon o Saveznom budžetu za 1963. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 29. prosinca 1962. i na sjednici Vijeća proizvođača od 29. prosinca 1962.

P. R. br. 44
Beograd, 30. prosinca 1962.

Predsjednik Republike,
Josip Broz Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Petar Stambolić, v. r.

Z A K O N

O SAVEZNOM BUDŽETU ZA 1963. GODINU

Član 1.

Savezni budžet za 1963. godinu sadrži:

prihode od — — — Dinara 608.983,000.000.—
rashode od — — — Dinara 608.983,000.000.—

Član 2.

Rashodi saveznog budžeta za 1963. godinu dijele se, prema njihovoj namjeni, na pet dijelova, i to:

1. dio — rashodi saveznih organa, ustanova i organizacija, u iznosu od Dinara 54.893,000.000.—.

2. dio — rashodi za narodnu obranu, u iznosu od Dinara 284.825,000.000.—.

3. dio — rashodi za opće društvene potrebe, u iznosu od Dinara 68.354,100.000.—.

4. dio — dotacije narodnim republikama i narodnim odborima, u iznosu od Dinara 50.560,000.000.—.

5. dio — sredstva za intervencije u privredi, u iznosu od Dinara 150.350,000.000.—.

Član 3.

Nosioci sredstava predviđenih u 3. dijelu jesu:

1) Komisija za kulturne veze sa inozemstvom — po 1 razdjelu, partija 222;

2) Turistički savez Jugoslavije — po 5 razdjelu, partija 226;

3) Zavod za međunarodnu tehničku suradnju — po 6 razdjelu, partija 227;

4) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za narodno zdravlje i socijalnu politiku — po 8 razdjelu, partija 229;

5) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za saobraćaj i veze — Uprava pomorstva i riječnog saobraćaja — po 11 razdjelu, partija 232;

6) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za industriju — po 13 razdjelu, partija 234;

7) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za prosvjetu i kulturu — po 16 razdjelu, partija 237 i po 18 razdjelu, partija 239;

8) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za informacije — po 4 razdjelu, partija 225, pozicija 1 (sredstva za informativno-propagandnu djelatnost za inozemstvo).

Član 4.

Nosioci sredstava predviđenih u 5 dijelu jesu:

1) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za poljoprivredu i šumarstvo — po 1 razdjelu, partija 252, partija 259 i partija 260;

2) Sekretarijat Saveznog izvršnog vijeća za industriju — po 1 razdjelu, partija 253;